

BIDRAG

TILL

KÄNNEDOMEN AF VÅRT LAND,

SAMLADE OCH UTGIFNA

AF

K. G. LEINBERG.

VI.

JYVÄSKYLÄ, 1894.

J. Länkeläs förlag.

JYVÄSKYLÄ,
JYVÄSKYLÄ BOKTRYCKERI,
1894.

Innehåll.

sid.

I.	Tvenne skrivelser af Konung Johan III.	
1.	1576. 6 Sept. Till Bertil Eriksson om hjortars försändande från kongl. djurgården vid Åbo	1.
2.	1583. 22 Nov. Till Henrik Claesson om byggnadsarbete i Viborg och Kexholm	1.
II.	Kort Berättelse om Kemi Lapmarks tillstånd i Öster-Norrlanden, under Åbo Bishops Stijft Beläget, af Claudius Christopherson Alanus, från 1639, men affattad 1674	3.
III.	Grefve Per Brahes patentbref för Vekkelaks stad, dat. Stockholm den 30 Mars 1653	10.
IV.	Tvenne skrivelser af Konung Carl Gustaf.	
1.	1654. 26 Sept. Till Landshöfdingen Ernst Creutz för samtl. Rautalambi sockens invånare	11.
2.	1655. 27 Juni. Kongl. Maj:ts resolution och förklaring på de punkter och ärender, som Kongl. Maj:ts undersätare från Wasaborgs grefskap i Finland genom deras fullmäktige utskickade herredagsman hafva andraga låtit	11.
V.	Handlingar rörande Regala Pastorater i Finland.	
1.	Förteckning på de gäll, som i Sverige och Finland hållas för Regale. Upprättad år 1660	13.
2.	Alla Stifts Regala gäll, antecknade på Riksdagen 1682. (Utdrag.)	14.
3.	Landshöfdingens i Viborg underdåniga skrifvelse af den 1 Dec. 1690	15.
	<i>Bilaga.</i> Vnderdånigst Opsats öfver regala gällan i Viborgs, Nyslotts och Kymmenegårds län	16.
4.	Landshöfdingens i Viborgs län underdån. skrifvelse af den 8 Dec. 1690	23.
5.	Biskop Petrus Bångs underdån. skrifvelse af den 8 Dec. 1690	24.
	<i>Bilaga.</i> Beskaffenheten af socknarne i Viborgs stift uti länen Herr Landshöfdingen A. Lindehielm underliggande	26.
6.	Biskop Petrus Bångs underdån. skrifvelse af den 8 Dec. 1690	28.
7.	Biskop Joh. Gezelii underdån. skrifvelse af den 17 Dec. 1690	29.
8.	Landshöfding And. G. Lindehielms underdån. skrifvelse af den 29 Febr. 1692	31.
9.	Landshöfding And. G. Lindehielms underdån. skrifvelse af den 28 Mars 1692	32.
10.	Specification uppå alle pastorater och gäll uti Åbo och Björneborgs län, hvaruti utvisas 1:o uti hvilka socknar städer äro, 2:o slott, 3:o konungsgårdar, 4:o konungs-ladugårdar, 5:o huru många skatte-, krono- och frälschemman, 6:o hvarest någon af ridderskapet och adelen tillägnat	

			Stid.
	sig jus patronatus, 7:o på hvad grund kyrkorna ligga och 8:o hvilka tillförene äre hållne för regala pastorater		84.
11.	D:o D:o för Nyland och Tavastehus län		42.
12.	D:o D:o för Viborgs och Nyslotts län		54.
13.	D:o D:o för Kexholms län		62.
14.	D:o D:o för Österbotten		64.
15.	Kongl. Maj:ts skrifvelse till alla guvernörer och landshöfdingar med en förteckning på de i hvar och ett län varande regala pastorater, dat. den 16 Aug. 1693		68.
16.	Kongl. Maj:ts skrifvelse till alla biskopar och superintender, dat. den 16 Aug. 1693		69.
	<i>Bilaga 1.</i>		
	N:o 1. Förteckning på de pastorater, som Kongl. Maj:t vill hafva förklarad för regale i Åbo stift, dat. den 16 Aug. 1693		70.
	N:o 2. Förteckning på de pastorater, som Kongl. Maj:t intet vill anse för regale i Åbo stift, dat. den 16 Aug. 1693		75.
	<i>Bilaga 2.</i>		
	N:o 1. Förteckning på de pastorater, som Kongl. Maj:t vill hafva förklarad för regale i Viborgs stift, dat. den 16 Aug. 1693		75.
	N:o 2. Förteckning på de pastorater, som Kongl. Maj:t intet vill anse för regale i Viborgs stift, dat. den 16 Aug. 1693		79.
17.	Landshöfdingen And. G. Lindehielms underdån. skrifvelse af den 18 Aug. 1693		79.
	<i>Bilaga.</i> Förteckning angående den af Kongl. Maj:t på regale gällan i Viborgs höfdingedom nädigast öfversända specification		80.
18.	Viborgs domkapitels underdån. skrifvelse af den 18 Aug. 1693		82.
	<i>Bilaga.</i> Underdånig förteckning på pastoraterna af Viborgs stift, dat. den 18 Aug. 1693		84.
19.	Åbo domkapitels underd. skrifvelse af den 23 Aug. 1693		86.
	<i>Bilaga.</i> Förteckning på de pastorater i Åbo stift, som Kongl. Maj:t vill hafva förklarad för regale, dat. den 23 Aug. 1693		88.
	D:o på de pastorater, som Kongl. Maj:t intet vill anse för regale i Åbo stift, af samma dag		92.
20.	Förteckning på pastorater och kapeller i Österbotten, dat. den 6 Sept. 1693		93.
	<i>Tillägg.</i> Förteckning på alla pastorat och prestgäll i Nyland och Tavastehus län med vidfattad annotation, huruvida de äre befunne vara regale, eller stå under församlingarnes eget prestval och consistorii förordning		96.
	Förteckning på de pastorater uti Nyland och Tavastehus län, som hafva annexer och kapell under sig, med deras namn vidfattade		100.
VI.	Hofrättsrådet Samuel Magnus Ehrenmalms Berättelse om Åland, dat. den 28 April 1781		102.

I.

Tvenne skrifvelser af Konung Johan III.

1.

Till Bertil Eriksson om hjortars försändande från kongl. djurgården vid Abo.

Från Finlands Statsarkiv. Tilläggshandlingar N:o 218, fol. 12.

Johan then Tridie etc. Wår Gunst och nådhige wille tillförenne etc. Såsom wij tigh tillförenne latith tillscriffue Bertill Erichsson, att tu skulle lathe vptage aff wår diure Gård widh Abo Tije str leffuandes hjorter och them hijtt wtöffuer förschicke. Så wele wij ähnn een reese haffue tigh her medh alffuarligen påmintt och befaltt, ath thu aldelis rätter tigh efter för:de wår förre schriffvelse, och så lager, ath för:de diur måtte medh thet allre förste vdi thenne höst leffuandes och aldelis oförderffuedé komme her tillstades. Dogh skaltt tu ingelunde ther ibland förschicke hijtt någre hinder, efter wij förnimme, ath ther få aff thet slagh ware schall. Ther tu weett tigh efterretthe Och her vdinnen ingen försumellse företagandes. Så frampt thu wiltt göre thet som osz behageligith äre. Datum Stocholm then 6 Septembris. Anno etc. 76.

2.

Till Henrik Claesson om byggnadsarbete i Viborg och Kexholm.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 5526, foll. 45—46.

Johan then tridie etc. Wår besynnerlig ynnest nådh och benegenhet tilförenne etc. Wij haffue bekommit Eder schriffuelse her Hendrich Claesson ther mz i giffue tilkenne, att sedan i äre kompne iffrå Norbotn haffue i warit till Wijborg och besedt, huad som i thenne förlidne Sommar är vträttadt med Murningen och arbethz, och att thz är Bårtt riffuit then öffwerflödige träbygning på

Slothz, och i then stad vpsatt een Mur aff Gråsten 3 fampnar tiock Så är thz oss behageligt, och wele här med haffue Eder nådeligen och allfwarligen beffalet, att i så bestelle thz samma Mur och Eliest huad bygning som ther kan ware påbegyntt, motte med förste lägenheet i tilkommande whår och Sommar med allffuar bliffue fullbordat, effther wij förnimme aff samme Eders schriffuelse, att ther är gott forråd på Kalksten och Tegell etc. Thernäst som i föregiffue att i ändå i förledne wintter haffue latidt legge på them vdi Nyslotz lhän, att huar bonde skulle vtgöre och före till Kexholm två tnor Kalck, Så kan thet sig fögo forslå och att i för then skull haffue befalet Jacob Dirichson att han nw mädan Stilleständh ähr, skal Randsake och förhöre på then Rydzske Sijde om ther finnes nogon Kalck bärgh, att man för lege och gode ord måtte få brythe ther Een hop sthen, och seden mz skip foran till Kexholm, Szå efther wij förnimme, att thet störe Clöstret, Conawitz benemd, som ligger strax hosz Kexholm skall ware opbygdt vtaff Kalck och Tegel, kunne wii wäll tencke att ther finnes nogorstädz Kalckbärgh, wåre för then skull gått att förne Jacob Dirichson, och the andre wåre tillförordnade ther på Slothet, granneligen lathe fråge ther effther, och om then Kalcksten icke wåre tagen innan Kexholms läns grentzar, huar och icke att the tå försökedt att bekomme samme Kalcksteen vthan för gräntzen, ändog wij icke tro att om thår än fast whåre nogon Sådan lägenhett, thet osz skulle bliffua efftherlatidt, att brythe ther nogot, och icke thes mindre om Sommar tijdh (såsom i föregiffue) lathe hempte then Mäste Kalcksthen iffrån Narffuen som mögeligit är, åstadkomme till förde Kexholms Bygning etc. Hwad the Bönder tilkomme vtaff lapwes och halff Jäskis Sochn sosom och Biörckön som stå tilbake med then Gierdh som för thetta förgongne åhr bleff opålagtt, och the icke förmå att wtgiöre för the orsaker skuld, som edher ofta bete scriffuelsse förmåle, thenn wele wij förkomme medh soden gierdh, doch att thes welulligere wtgiöra årlige Renttan.

Skriffuidt på wårt K. Slott Stocholm thenn 22 Nouembris Anno etc. 83.

II.

Kort Berättelse om Kemi Lapmarckz tillståndh i Öster-Norlanden Vnder Åbo Bishops Stijft Belägit.

Från Svenska Riksarkivet. — Skoklosters Bibliothek. Fol. N:o 39.

Aldenstundh Hans Kongl. Maj:tt wår Allernädigste Konungz Ny uthgångne befalningh fordrar at man skall gifwa Vnderrättelsse om dhee Antiquiteter som kunne finnas i Rijket så hafwer iag af Corpo Sochn det effterkommit och skriftteligen nu i denna Sommar 1674 lefwererat berättelsse om itt stoort gamalt Steenkumbel på Vth Öyar, strax wijdh Östersiöön Sex Muhl i Söder ifrå Corpo Moderkyrkia, hwilket sedermera för migh ähr berättadt skule vara af Sanct Hindrich och hans folek sammanburit när han först anlendhe hijt till Finlandh.

Men såsom iagh Anno 1639. Af H:s Kgl. M:tz sampt Sweriges Rijkets höge förmyndare och Konungl:re Regeringh på den tijdh förmedelst och på dhen tijden General Gouverneurens Höghwälb. herres H:r Grefwe Pehrr Brahes nu warandes Sweriges Rijkets Drotz, Och hög Ehrevrydighe Sal. H:r Mag. Jsaaco Rothovio Bijskopen i Åbo Anfordran blef Vthskickat att holla Een visitation om deras Gudztienst i Kemi Sochn Skatta och Lappmark i desse förnemste Byar som war Sådankijlä, Pälidoierf, Sämbo Maanselkä, Einari medh fleera, Blef funnit dhen stoore fljtt och Nijtelskan som och då medh warande deras egen Pastor nu Sal. hoos Gudh D:r Johannes anwendt hafwer, så at meste deelen kunde wackert läsa sijne Christendoms stycken, medh afton och Morgonböner, på det finska Språket och hade sielf sins emillan Nijtälskan at uprätta hvarannan på sitt Egit spräck när någon feelade i läsandhe: Och giordes all möjijeligh fljtt hoos dem i deras Tiell heela tree dagar, och ähn mehra i Somblige Bijar, medh Predikande Gudz ordz läsandhe och Christendom styckernes grundelige förklarandhe: All afguderijs wijdhskeplighe handlingars

och gamble Reglors wäsendhe, förmantess samptligen at afstå medh, så framt the ville bliwa Arfwingar till Gudz Rijke. Deras Sal. Pastor på dhen tiden har och giordt sijn Stoora flijt medh lämpo och fogelligheet, at afskaffa den gamble deras faders Suurdeeg och willfarelsse. Dhe sielf och lofwade så mycket man kunde see och afftaga bortläggia det som kundhe ländha dhem till Siälla wādha: Hvilket deras nu warande lärare ännu giöra medh all flijt at af skaffa. Och såssom desse wijt belägne och förskingrade Skogz-lappar hafwe en lāngh wāgh till sijn rätta Moderkyrkia Kemi. Så at dhe för den tiden, icke finge Gudz tiensten mera än En gångh om Åhret, war dett itt högnödigt och Gudeligt wärek, at dhe och strax der efter finge twenne Små Kyrkior och Cappel, dhen ena i den lāngste Byen Einari som ligger wäll 200 Mijhl ifrå den Konung:le Residentz Stadhen Stockholm. Dhen andre wijdh Kemiträsk nu bygde äre: Så at dhe nu hafwa sijne lärare Närmare förhand at höra och lära Gudz Ordh, begå det heliga Doopsens och Altarens Sackrament, hwilka twenne Cappelaner förmedelst Hans Kongl. Maj:tz mildeste benāgenheet medh ett rijkeligit Vnderhåld försörgde blifwa.

Och efter Reesan till denne landzorthen, Angår om Winter-tijdh wijdh pass den 12 Januarij, när alla Jnsiögar, Kärr och Moras äre wäll tillfrusne, ty där ähr ingen wāgh uthan köres genom willa Skogen efter Compassen, genom diupa Sniön öffuer kullfallne trään och annat slijckt: Derföre kan man med inga slädar eller hästars körandhe dhär framkomma, ty där finnes öfwer 20, 30. Mijler emellan Tiellen eller deras byar, ty måste man köra medh tambde Reenar som lapparne nidföra till Kemi Sochn Skatta och ytterste by och inbindas i deras små Slädar, som äre giordhe på synnerligit Sätt; i pass tu quarters höga, och i pass 6 quarters långa, medh Een twär kant der karlen sitter emot, back till, men half fambn äfwan på täckt för sniö, och framföre spitzig som en lijten bääth där man sädan karlen som köra och åka Skall, inbinder, klädd i sijn lapmudd och alt wäll förwarat för Sniö och fräst. Vnder denne släda, som dhe kalla Pulka, är een quarters bred Graantiurs, mycket haal kööl, där på han lät framlöper i Sniön icke mycket diupt. Hwilken wāg sädan efter synes lijka som ett dijke, Men Reenen som sättes för denne släda, hafwer Een ludin fordrat walk on halsen, der ifrån een rem går fast i ändan på förberte Slädha, dher medh drager och springer Reenen fort medh Een karl 10, 12, Mijhl i pass, som föret kan wara till, för än hon hwijlar, och då tager

sielf sin föda, sådan af gran Måsa med Vpkrapsande Vnder 5 qwar-
ters Snöö, den hon wäll med lufftandhe känner hwar den växser.
Den andra deras släda, som förer fram allehanda sacker, kalla dhe
Achkiö, ähr 1 1/2 fampn i pass lång, den öfwerbindes medh grofft
lärefft som kallas på finska Språket Hursti, och drager så Een Reen
wäll 8 Læ:s tunga, När en körer före som sitter i sijn släda som kallas
Pulka som sagt ähr, måste han altijdh hafwa en alins käpp i han-
den dher medh han håller tillbaka i brante backar at icke denne
sleda löper Reenen på fötterna, och bindes den rem man körer medh
som sitter fast i Reenens horn uthj ändan på samme käpp der
medh man styrer och kudzkar på, ty på hwilken dera sijdan
man kastar denna Reem dijt går Reenen, men när man håller
stijlla mit åth Ryggen löper han framgeent, dock altijdh med ryc-
kiande till och fråå, doch går det lijekwist rätt fram dijt man will
köra. Men dhe som Sackerna draga som uthj Achian inbundne äre,
bindas hwar i annars Släda ehuru många dhe ähre så föllia dhe effter
karlen som förekörer, dhen altijdh på finska Språket hallas Oppas
till hwilken man och säger i kiörande på deras spräck Wåje, Wåje,
thet är köör på, köör på. Och såsom detta körande mycket fahrligit
för den Owander är, ty man kan snart köra sigh fördärfwa. Är
och Vnderligit medh den Reenen som Stoor Horn hafwer när man
körer wägen effter dem som förelöpa och inga horn hafwa genom
willa Skogen emällan trään, känner den horn hafwer och effterkom-
mer wäll föruth om hans horn kan gåå emillan samma trånga trän
som wägen framligger, hwar icke, så springer han strax af wägen,
och då löper deras sleda strax fast bak om träät, hvilket lappen
som Oppas är, och förekörer, måste tillbaka gåå att uplössa. Detta
så kort om dess Reesa och körandet.

Sielfwa Landz orten anbelangande, är fast wijdt belägen, medh
många Jnsiögar och träsk, hwadan stoor mykenheet af Åår uth-
flyta, then ena i then andra. Nidfallandes alt genom Een stoor Elf
in i hafwet, der laxen fånges wijd Missoommars tijdh strax widh
Kemi Sochens Moderkyrkia. Thesse förbe:te Jnsiögar äre fiskerijka
af allehanda slagz fisk, som uthj frisk Siögar plägar wistas, för
uthan dhe större gäddor som om sommaren fångas såsom och hemma
wijd fjiskare hussen der Jnsiögarne äre wijdha kring belägne, uthan
salt, wäll uptorkas, wankar och om wijntertijdh Stoor Sijkar, them
the med Rötebast Noot fångadhe till nödhfortften, wid brass Elden
i sijne Tiäll, uthan Salt stekia och äta: J Ååarna wanckar stoor
ymnogheet af fisk, besynnerlig om Wåårtijdh: fångas och i thesse

Åar, Vttrar och Bäfrar med hwilka så tillgår, at när Åån med Rijs nedan till stänges flödar watnet åfwan, så at thess diuur twingas begifwa sig af Elfwarna på tårra landet ther the blifwa fångade. Doch är en Vnderligh tingh medh bäfwer Diuren, at ther the weeta Aspe skogen när till Ååen liggia, och theras lägenheet wara ther wijdh Åå backarne byggia sikh winter lyia, tå gå the hopetaalz i Aspe skogen gnaga träån omkull med sina tänder, och åter the samma i wissa små stycker, sedan tager hon af det könnet träaklaben I fambnen, läggiandes sig på Rygg, ther the andra taga i hennes håår och åka så uthføre till sijn winterlijaa. Derföre blifwer hon kallat Rekimaia, thet är släda drögh, Derföre och håret på hennes Skin, när hon fångas är bortnött på ryggen, Så många the nu äre och lyda till detta heemwist födha the sig, med gnagande om wintern af samme Aspeträån Vnder Jsen, och warda så i thet Åån tilltäppes förmedelst watnet i deras lägre Vpstijgande menniskiomnen i händer gifne. Stoorä och wijda hengedyar finnes i den landzorten then the kalla Iänge, på hwilka man måste köra Een half dagh för än man öfwerkommer, och när Vrwäder är måste man granneliga achta Compassenn, then allestädes wägen wijsar. Och effter i lapmarken är ingen wägh, komme ofta willreenarna hopétals, tå måste man hafwa een lijten klocka på den tambde Reenen man körer med, som kallas Pårå, at hon ej löper medh willreenarna till Skogz: finnes och i thenne Lapmark höga Sandberg them the Tunduri kalla, at när man Reeser kan man ej annars weeta än det wore stort Moln som synes. När man reser till det längste Tiället eller byen Einari löper och kossan öfwer landryggen som kallas på finska Manselkä, så at thet är $\frac{1}{2}$ Mijhl up före, och lijka myket nederföre igen, ifrån samme landzrygg löper watnet på denne sijdan nidh hijt åth Kemi Elff, och then andre sijdan straxt till thet stoore träsket som hafwer sijn begynnelsse wijdh Einare By uthj thetta Einari träsk äro några 100 holmar Runda och höga icke annat ähn sandbackar med Tallskogh ombegofne. Om Sommartijden säjies på them inthet gräås wäxa. Af theta uthflyter andre stoore Jnsiögar in i Stoorä Norrhafwet hwarest Skepz Seglation berättades gåå omkring Norska Gränserne till Staden Archangel. I denna Lapmark ähr wäll stoorä Skogzbackar pass $\frac{1}{2}$ mijhl långa, dock mäst kärrachtige och sumpeachtige Orter, som träån finnas åfwan till halfparten torra, therföre när man om Skarpa winteren ligger i Skogen smäller den Skarpa winteren i träån lijka som någre hundrade yxor hugho.

Hwad sielfwa folcket anbelangar, så äre the till sin wäxt medelmättige länge, både man och qwinna, gå med långa kiortlar deelz af klädhe deelz och hwijt hwallmar, när the hoos sigh främmande hafwa, efter the och grendza med Ryska lappar i Öster. Detta folcket äre mycket behändige medh Skijders löpande, Stålbågars och handbogars Skiutande: J Synnerheet är Hand bogen mycket behändig ty han kan hafwa den i handen som een käpp när han går medh skijder, Under hwilken hand bogas ände nedan till brukas een lijten träring, så wijd i pass som itt lijtet kannläck, denne handbåga skall sådan spennas tillbaka och ändå hållas i handen, när man löper på Skijderna. Pijlkorgen har han fast på axlen Vnder wänster sijdan, där af han behändigt kan taga pijlarna, skiuta fort, hasteligen hwar efter annan så många han will: När the äre på sin Jacht, bruka the korta lapmuddar på bara kroppen omspanta medh ett bälte, ty the seija them wara mycket warmare när the them sälunda och så nidh till footen snäft och ludne bruka. Qwinnorna hafwa när fremmande äre, på lijka sätt långa Kiortlar och öfwerhwifwade medh lärefftz hufwor och een walk der Vnder. Qwinnan är flitig till at spinna. Handskar, Skoor, Stöflar, Lapmuddar och annat Slijckt, dher på dhe och kunna stickia konsteligen medh uthdragett Teentrådar. Men ingen trådh brukas hoos them, uthan dhe sümma medh Reenseenor, hwilka när the äro tårta, upblöttas dhe medh fjskijster, och bultas till dess dhe blifwa wäll blötta, sedan låta dhe sprija sigh som silke.

Deras huus är Ättakantigdt af tiäcka furu plankor wähl till hopa fogät, och tages i hoop äfwantill som en Paulun doch öpet på en fampns stycke äfwan, Derföre och röken när dhet blåser slår tillbaka i husset, ty Eldstaden som Elden uthj är, är mit I tiället. Och bruka dhe sådane huus efter såssom the när Reenens föda på thet stället begynner lyctas, ofta boo flyttia måste.

Thetta folcket är och mycket hedersampt emot sina lärare när the wänta sina predikanter, möta dhe dem wäll på sex Mijhl ifrån Byen, liggia och ofta i Skogen ifrån sine hws i Otta dagars tijdh them förwäntandes hafwa sammastädes Eldh för sigh, Snöön omkringh sigh kastat som een wall, der giör han Elden then han Notio kallar läggiandes twå goda famnars långa, tiäcka torra timberstäcker tillhopa medh ett trää emillan båda ändar, dijt sedan små täre wedh, på pägge sijdor Vnderstijkes, at när han sådan lägger sigh på graanrijset Som Vnderströdt är, wärmer denne Elden wäll, dy säger lapen på sitt Määl när som kallt är: Pia Mori tulli, det är lägg weed

på Elden. När watn fellar, måtte man rulla een snöklimp och sättia på Spettet, wändan omkring, sättia en Skåål Vnder der uthj få waten för folcket at dricka, hwilket alla som till denne Lapmarek reesa göra måste, ty dricka kan man ej föra med sigh för kolden skull föruthan Brennewijn; där till medh är thetta slagz folck så benägne, at när theras Predikanter komma till Byen, mötta the honom alle så många ther finnes, hafwandes wissa qwarter för hwarion och enom: där komma alla från byen att helssa på dhen fremmande, buckandes, sättia medh tumen för hufwudet, och taga i handh säjandes på finska Saterwe tulemast lapin maal, thet är, war wällkommen till lapmarkz bygden, så gå dhe war efter Annan uth, och han som Hussbonden ähr, lagar Mältijdh icke Qwinnan, tagandes tårr fisk, tårr Reentunga, Reenbeen, ther utj är en Skön mārgh pass fingers tiock kljifwa sönder alt steckt uthan Salt i hastigheet, sådan tager wården ett bråde skiuter fram för gästerna som sittia på Reenshudar, lagda på miuka börke qwistar nid på marken, sätter sine Rätter der på, och een skäppa af Näfwer medh watn der hoos, stijger så wården fram och gör sin tjenst säjandes på finska Se lapin Roka ios kelpa, thet är detta är Lappernas Maat om tigh behagar, men inthet brödh eller Salt wankar hoos dem, ingen Åker eller Änggh hafwa the ther at bärga, derföre dhe och äre mycket lätta och wijga, men inthet starka till krafterna, men hafwa doch godh helssa. Jngen annan Boskap heller, uthan dhe heemtande Reenar, hwilka dhe hafwa i stoor myckenheet, så at dhen som förmögen är hafwer wäll 100 styken. Efter Reenen föder sig wäll sielf, både winter och sommar af den blöta granna Måsa, som växer på wiss orter. Vthaf desse Reenar hafwa dhe stoor Nytta, icke allenast af dess hudar och kiött, uthan dhe få och af dhem een kraftig Miölk, der af dhe göra Runda Ostar, 2 twärfingers tiocka, stoor som en talrick. Denne Ost hafwer een synnerlig läkedom, ty när Menniskians ansichte, handh eller foot är kylt och bortfrusit af köld och Skarp winter, skall man skära, ett stycke aff samma Ost, wärma det wäll för Elden, då Rinner der een fetma uthaf, den kan till läkedom smörjas på där skadan är, läcker myket wäll, är och pröffuat, Och efter at thesse lappar finge icke tillförenne Gudztiensten meer ähn Een gångh om Åhret för den wijda begrijpne Orten skull, och för stoorra Jnsiögar, Hängedy, Elfwar och Moras, så at Månge Barn war sina tw Åhr gamble för än dhe hades till Doop och Christendom, ty befinner man thesse twenne Cappels anrättande wara them till aldrastörsta beqwämligheet. Ty ähr det högt beprijseligit och allrawärdigast till at berömmas thet

Hans Kongl. Maj:tt alles vår nådigste Konungh, hafwer här medh weelat boota och befordra desse folckz olägenheet. Man önskar at Gudh Alzmechtigh wille wällsigna och Nådeligen bewara Hans Kongl. Maj:tt och heela thet Kongl. husset, förläna Hans Kongl. Maj:t långt lijf, ett godt frijdsampt och Roligit Regemente. Och änteligen medh Oss allom ledsaga ifrån thenne sårgedalen till the ewigh-warandhe himmelske boninghar. Amen.

E. K. M:ttz

Troplichtige wndersätare

och Tienare i ordet

Claudius Christopherson Alanus

pastor i Kärpo.

III.

Grefve Per Brahes patentbref för Weckelaks stad.

Från Svenska Riksarkivet. Städernas Besvär. Weckelax.

Wij Peer Brahe Grefwe till Wijsingzborgh Frijherre till Cajana Herre till Rydboholm Lindholm Brahelinna och Bogsundh, Sweriges Rijkes Råd och Drotzet Præsident vthj den Konungzlige Hofrätten i Stockholm, Lagman öffuer Wässmanne Landh Bärgzlagen och Dalarne, så och General Gubernator Vthöfwer Stoorfurstendömet Finland, med Åhland och Österbotn. Giöre witterligit at efter som Hennes Kongl. Maj:t wår allernädigeste Drotningh hafwer jbland annat förnummit vthj Kymmengårdz lähn och Weckelax Sochn god Lägenheet wara til at formera och vpbyggia een lijten Stadh och funnit rådsampt där med at fortfahra låta, Efftersom Landzhöfdingen hafwer allredo vndfånget den Dessein, huruledes och på hwad stelle Staden kan wara beqwemligast att sättia. Och på det att samma Stadh deste better må kunna populeras och tilltaga både med bygninger och handteringh, hafuer H:s K. M:t tackts där brede widh beneficera dem som sig där nidsättia wele med gode privilegier. Wij hafwe därföre förmedelst H. K. M:t för detta oss gifna befallning, så och på dess allernädigeste behag och Confirmation detta wårt patent welat låte sådant almenneligen publicera, och förkunna, så att hwar och een som lust, wilia och förmögenheet hafwer at sättia sigh neder och där wåhnhafftig göra, niuta först lijka som andre Städer Sweriges Stadzlagh, Sedan Tälff åhrs frijheet för alle wisse och owisse Vtlagor. Och skal hwar och een som sig där nidsättia will och winna Burskaph, stella Caution, det han efter frijheetz åhrens förlopp, så många åhr som lagh förmår Vppehåller Bårgerligh rätt och tunga. Landzhöfdingen öfwer Wijborgh warder fördenskuлд icke allenest låta tilordnå hwar och een som där Byggia och sig nidsättia will sin wisse Platz och rum, Vthan och handhafwandes dem wid desse gifne privilegier och frijheeter, så at dem där emot icke något hinder mehn eller inpass tillfogas måtte. Till mehra wisso hafwe wij detta medh wår egen hand och Secrete bekräftat. Datum Stochholm den 30 Martij 1653.

IV.

Tvenne skrifvelser af Konung Carl Gustaf.

1.

Till Landzhöfddingen Ernest Creutz för samptl. Rautolambi Sochns Invånare.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1654. Ang.—Septemb.,
fol. 1,707.

Carl Gustaf etc. Wår ynnest etc. Oss hafue Hr Landzhöfddinge Ernest Creutz, Rautalammi Sochns invånare vnderdänigst föredraga låtit huru såsom dee för ett ringa fjskerij uti een Strööm Connefors be:dh, skole wara skattlagde till ett halft pundh gäddor af huar röök huilket de seija sigh falla sigh alt för beswärligit att uthgöra, emädan dee af samma ströhm och fiskerij neppeligen kunne hafua enn kook fisk om åhret, det I omständigare af hooss fogadhe derass supplications copia warde förnimmandes, ödmiukeligen förden-skull bediandes, att blifua för samma pålaga entledigadhe och befrijadhe. Nu såsom wij intet weta kunne huru här medh egendte-ligen kan wara beskaffat; dy hafue wij godt funnit detta till Eder för dem att afgå låta, medh nådig befallningh, att I här om granne-ligen ransaka låte. Och der I befinne deras klagan wara skählig och funderat, åhre wij nådigst till fredz, att I förmedle och mode-rere, med den förb:de uthlago efftersom I pröffwe billigheten likmä-tigt, och dem till drägeligit wara. Detta I hafwe att efterkomma. Stockholm d. 26 Sept. 1654.

2.

Kongl. Maj:tz Nådige resolution och förklaring
opå dhe punchter och åhreender, som Kongl. Maj:tz
Vndhersåthere ifrån Wazeborgz Grefskap j Finlandh,
igenom dheres Fulmächtige, Vthskickedhe Herredagz

Man, Vnderdånigest hafue andraga låthit. Datum Stockholm d. 27 Junij Anno 1655.

Från Åbo Domkapitels arkiv. Äldre Eccles. Handlingar. T. 2. 1574—1735. N:o 31.

1.

Almogen vnderdånigest anholla, om frij Seglation til Stockholm, medh deres trää kärill, efter Kongl. bref och resolutioner, föregifwandes sig wara derföre skatlagde. Nu emedhan här vthinnan många omständigheeter förefalla, som böhre j acht tages, hafwer H. Kongl. Maj:t för denne tijdz åliggiande beswärs skuldh till wijdare Beskiedh framdeles, denne gångh inthet annars kunnat resolvera. Vthan att allenest dhe bönder som boo j Pyhema Cappelgielh, och inga Präster eller bönder annorstädes boandhe, måge segla, hafwandes inthet mehra medh sig, ähn det dhe sielfwe hafua tilwerckat, och icke af androm något opkiöpa. Der hoos skulle dhe rätta sigh efter 1635 åhrs resolution och först begifua sig til Stadhen Wazeborgh [= Nystad] och der j 3 dager för billigdt wärde deres godz åth Bärgerskapet opbjuda, hwar och icke det j medlertijdh af dhem blifr opkiöpt, då owägeligen kunna förfoga sig åth Stockholm, eller andre Finlandz Städher, och j heem resan inthet fleere wahror medh sig föhra, ähn dhe till dheres huussbehoff behöfua, derföre dhe och måste j heemresan komma til förb:te Stadh och der tuln efter tull ordningen afläggia.

Carl Gustaff.

(L. S.)

H. Tawast.

V.

Handlingar rörande Regala Pastorater i Finland.

Från Svenska Riksarkivet. Regala Pastorater.

**I. Förteckning på de Giäldh, som i Swerje och
Finnlandh holles för Regale. Upprättad Åhr 1660
uthi Riksdagen här i Stockholm in Novembri.**

I Upsala Sticht uppräknas

Stockholm 6 Pastorater

och för öfrigt 9 — summa 15.

I Linnköpings Sticht . . . 8.

I Skara " . . . 6.

I Strengnäs " . . . 6.

I Westerås " . . . 10.

I Wexiöö " . . . 6.

I Finnlandh

1. Åbo

2. Kimito

3. Töfsala

4. Lojo

5. Wirno

6. Pargas.

I Österbotn 1. Pedersöre

2. Wasa

3. Storkyro . . . 9.

I Wiborgs Sticht.

1. Wiborgs Stadh

2. Wiborgs Slott och Förstadh

3. Borgås Stadh och Sochn

4. Helsingfors Stadh och Sochn

5. S. Michaelis Sochn

6. Kexholm
7. Hollula
8. Nyslott medh annexa Sämingh — 8

<i>I Götheborgs Superintendentia</i>	.	.	.	1
<i>I Calmara</i>	<i>d:o</i>	.	.	3
<i>I Carlstads</i>	<i>d:o</i>	.	.	4
<i>I Hernösands</i>	<i>d:o</i>	.	.	4
<i>I Gottlands</i>	<i>d:o</i>	.	.	1

Thesse äre the Församlingar, som sampteliga Presterskapet här i Rijket holla för Regale Giäldh att böra skattas, ehuru man så omständeligen ej han före weta, huru i synnerheet här medh är beskaffat. Uthi underdonigheet begärandes sampt förmodandes, att när någon förändringh antingen genom döds måhl eller annorledes der uthi skeer, härmedh måtte tå procederas, effter som deras Privilegier i Bokstafven det inneholla och lydhe, uthi den XVIII Puncten.

Biskopars och Superintendents

underskrifter,

deribland

Ioannes Elai Terserus

Ep:s Aboensis.

Nicolaus Laur. Nycopensis.

Ep:s Wiburg.

2. Alla Stiffts Regal giäldh antecknade på Rijkz-dagen Anno 1682 *).

Åbo Stifft

Åbo

Kimitto

Töfsala

Wirmoo

Pargas

Pedersöre

*) På riksdagen i Upsala 1675 antecknades för Åbo stift 121 och för Viborgs stift 75 samt för hela Sveriges rike 1346 pastorater.

Utg.

Waza

Storkyro

Wiborgs Stift

Wijborgs Stadh

och Förstaad

Borgo

Nyslott

Hattula [? = Hollola]

Michaelis Soehn

Hernösunds Stift

— — — — —
Torneå.

3. Landshöfdingens i Viborgs län underdåniga skrifvelse af den 1 December 1690.

Stoormächtigste Allernådigste Konungh.

Aff oorsaaak att H. biskopen någre weckor warit opassligh, har iagh något längre most drögia medh mitt underdåniga swar, angående Regal giellen i detta höffdingedömet; hwilkett iagh underdånigst beder icke motte medh onåd h förmärkias. Och berättar altså härmedh underdånigst migh lijkwähl i medlertijdh någre gånger medh honom därom Confererat; då han wäll i begynnelssen beroopat sigh på een lista öfwer regalgieldh, som presterskapet hafwer A:o 1660 underdånigst insinuerat, Och så wäll då, som på fölgjande Rijkz-dagen, då dee giordt därom påminnelse, fått därpå temmeligen ample, doch dilator . . . resolutioner; Men som iagh hwar gångh, och särdeles då wij för någre dagar sedan, med alfwar togo samma saak i öfwerwägande, remonstrerade hwadh som aff ålder hade warit fundament till ett jus vocandi, och consequenter att göra gälden regal; aldeles effter den method som Eders Kongel. Maj:ttz Kiörkolagh, och breeff de anno 1684 det beskriufwer; Så att ehwarest kiörkorne af Konungarne warit medh bygningh och byggningsplats, Kiörkoheerde boordh el: annex underhåldh begåffwat; eller och aff ålder warit Konungsgårdar, Konungs Ladugårdar, och andre nu hemfallne Säterijer, i anseende aff hwilke adelen förr hade pastorerne vocerat, där skulle gielden och nu wara regal; Så begaff H:r Biskopen sigh därwijdh

aldeles; och bijföll min därwijdh gjorde proposition; hwarefter wij sedan gingo Sochn för Sochn igenom i heela detta höffdingedömet; Och appliceradhe bescaffenheeten aff hwart pastorat till äfwanberte fundament på sätt och wijs som hoosfogadhe bijlaga underdånigst uthwijser; hwilken Eders Kongel. Maj:ttz nådigste gottfinnande underdånigst hemstells, och iagh förblifwer,

Allernådigste Konungh,

Eders Kongel. Maj:ttz

Aff Wijborgz d. 1
Decemb. 1690.

Allerunderdånigste, trohørsamste och
skyldigste tienare och undersåthe

And. G. Lindehielm.

Bilaga.

*Underdånigst och oförgrippeligit Opsats öfwer
regal Gelden utj Wijborgz Nyslottz och Kymmene-
gårds Låhn.*

Stranda Häradh.

Wijborgz Sochn Sochen Kyrkian står i Wijborgz Stadh, dijt
af 280 Hemman. och Stadzens Innewåhnare, som Finnar ähre, äfwen
så wähl sigh hälle som Bönderne aff Sochnen; har
altidh warit Regal giäld och Primarius Lector
Theologiæ warit der Kyrkioherde; som dett och
änn ähr: Kongl. Maj:tt har och förseidt denne
Kyrkioherde med Kyrkioherde bordh; dertill med
är Kongl. Maj:ttz Ladugård Yxpå som står under
Lösen, der belägen, sampt åtkskillige flere nu redu-
cerade Sättegårdar.

Säckjerfwi Sochn Har tillförende warit som annex af Kongl.
af 177 hemman. Maj:tt ann slagen Kyrkioherden på Wiborgz För-
stadh Sikaniemi, men nu har Kongl. Maj:tt för-
undt samma Sochn Lectoren Winter till hielp;
warandes Kyrkioherde gården af Kongl. Maj:tt
Donerat och Muhola Säterij som till Mellijnerne
warit Donerat der belägit; Men som dhe nu se-
dan Säterijet är revocerat, icke kunna nyttia

deras förre Ius Vocandi så kan denne Sochn för alle sådane Skiehl nu icke skattas annat änn regäl Giald.

Biörköö Sochn aff 111 hemman. Warit Hrr Wachtmestarnes Friherrskap då Kyrkioherdarne i medlertidh altidh aff dem blifwit vocerade; Men nu heela Sochnen Kongl. Maj:tt hemfallen, derföre giellet regäl; hafwandes och nuwarande Kyrkioherde sammastädes hans Kongl. Maj:ttz nådigste Fullmacht.

Lappwäsi Härad.

Taipalsari af 199 hemman

Lumäki af 100 hemman

Lappwäsi Sochn af 138 hemman

} Alla 3 desse Sochnar äre Biskopen förundte; Så att den som aff Kongl. Maj:tt till Biskop

wid Vacansen förordnas, den får och desse Sochner; Ähre dhe altså Regäl gield; men Biskopparne haffwa till förrende intet haftt alle desse Sochnar.

Safwitaipall Sochn af wid Pass 189 hemman. I denne Sochn ligger Suominiemi Sätherij, som nu är Kongl. Maj:tt hemfallit, Kyrkian står på Prästegårdens ägor, som af Kongl. Maj:tt är Pastor förundt, förutan hvilcken han ändå besitter $\frac{1}{2}$ mihl derifrån ett hielphehman, är altså Regäl; Tree hemman aff denne Sochn liggia och i Safwolax Öfre dhel.

Walkiella Sochn aff 185 hemman.

} Denna Sochn ligger deels under Lappwäsi dhels under Kymmenegårdz Lähn; Walkiella och Orriwalla Sättegårdar äre der belägne, och ifrån Hrr Gyllenstiernorne reducerade nu bägge Militien ann slagne, den Förste till Öfwerstlieut:t Tolle och den andra till Öfwerstlieut:t Wrede; Kyrckan står och på Walkiella gårdz Egor; altså regale.

Ioutzenus Sochn af 98 hemman. Denne Sochn ligger till een dhel i Lappwäsi och till een dhel i Jäskis häradh; uthj denne Sochn ligger Tarrwalla Sättegård för hvilcken Capit. Nandelstatt Rustar, Kyrkian står och på samma Gårdz egor, Kyrckie Herrgården och så af Kongl. M:tt donerat; altså Regale.

Menduhario Sochn af 106 hemman. Denna sochn ligger dhels i Lappwäsi, dels i Safvolax Öfredhels Häradh och har förutan dhe 106 hemman som liggia i Wijborgz Höffdingedömmen änn och een dhel i Tawasthuus Lähn; Kyrkian är bygd På Prästegårdzens ägor, och Prästegården aff Kongl. Maj:tt dijth donerat; denne Pastor har och Kongl. Maj:ttz Fullmacht, dett man och icke annat Weet änn att dhe förre och hafft hafwe; Altså giellet regale.

Iäskis Häradh.

Iäskis Sochn aff 296 hemman. I denne Sochn ligger Cronones Gamble Ladugård Safwiniemi som nu är Cauallerie ann slagen så och ett reducerat Säterij Nemis ett Pälkola benembdt, samt ett lifftidz Säterij Kiuhala; Och sålunda samma Giäldh regale.

Rokolax Sochn af 269 hemman. I denna Sochn ligger Säteriet Sitola, som Ungern förr Possiderat; Och nu till Ryttnestare Sätthe ann slås; så och änn ett Ryttnestars Donkers Säterij, för hwilket Sähnen fått Kongl. Maj:ttz till stånd att få Rusta; Derföre dett och sammalades regale;

Europa Härad.

Mähla Sochn af 269 hemman. I denne Sochn ligger Puinisniemi Kongl. Maj:tt hem fallne Sättegård, som nu Militien ann slås, Så och Karula, Tapreniemi, Yskierfwi, Pärsila och flere hem fallne Säterijer; Kongl. Maj:tt och gifwit denne Pastori dess Fullmacht; För den skull Regale.

Kifwinebb Sochn af 162 hemman. Kifwinebbz Prästegård har varit een Gammal Kongl. Ladugård; men sedan till Prästebordh blifwit Donerat; hwilcket förrän wid reductionen icke varit kunnigt; Synes alt derföre och så böra achtas för Regal Giäld.

Nykyrkie Sochn af 167 hemman. I denne Sochnen ligger Wämlenska Ladugård, K. M:tt har och mäst gifwit pastori dess Fullmacht; Vndantagandes att Adelen som bodt i Sochnen

haffwe stundom, i anseende till dheres då der possiderade Säterijer, sigh Ius Vocandi weelat tillwälla, som doch nu icke dem Competeras; der före är dett regale.

Kymmenegårdz Lähn.

*Wederlax Sochn
af 153 Hemman.*

I denne Sochn är den ifrån Hr General Lieutnanten Munk reducerade Sättegården Pytterlax belägen, som nu är Ryttmestare Sätthe; Så och Kojkene Säterij som Vitinghoff för Innehafft och nu Rustar före, Kyrkian står och på Prästegårdzens Egor; Fördenskill Regal Gield.

*Weckelax Sochn
af 198 Hemman.*

Såsom Kongl. Maj:tt altid haft sigh förbehållit i Städerne att sielf förordna Kyrkioherdar Och denne Sochn hörer till Weckelax Stadh; ty är den och regale; Efttersom och denne pastor har Kongl. Maj:tz Egen Fullmacht.

*Kymmene Sochn
af 116 Hemman.*

Vthj denne Sochen är gamble Konungz gården Kymmenegård belägen; Och i fölgie aff dess Competerande rättigheet, har Kyrkioherden af samma Sochn altidh bort aff Kongl. Maj:tt immediate förordnas; men som bem:te Kymmenegård warit alt hærtill försåld till Sahl. Hr Hans Wrangell och efter honom nu aff Hr Generalen Otto Wilhelm von Fersen Possideras, Så haffwe dhe i medlertidh nyttiat Kongl. Maj:ttz Iure Vocandi; Och hem stelles under Kongl. Maj:ttz nådigste gåttfinnande, huru wijda dhe dett änn kunne behålla; sedan Kymmenegårdh ähr förklarad att stå under Lösen, och bet:te Härrskap intet deraf dhe Styccken prästerar och fullgiör, som Kongl. Maj:ttz Kyrkio ordningh i sådant måhl requirerar och förordnar.

*Pijtäs Sochn
af 156 hemman.*

Vthj denne Sochn är Abborfors och Tessiö Säterijer helägne Hwars Herrskap Hrr Creutzarne och altidh vocerat Kyrkioherden sammastädes; men som samme gårdar nu ähre Kongl. Maj:tt hemmfallne; Och i fölgie aff Kongl. Maj:ttz resolution Rustning för dem oppsättes, Så blifwer giellet härefter som Regal ann sedt;

Elimä Sochn
af 296 hemman.

Vthj denne Sochn hafwer Hans Excell:tz Hr Kongl. Rådet och Præsidenten Hr Grefwe Fabian Wrede Twenne Sätherijer, Peipola och Mustilla som äre aff Kongl. Maj:tt Donerade under Norrklöpingz beslutz Wilckor; der före så wähl som att mäst heela samma Sochn hans Grefl. Excell:tz under samma Donation till kommer, hafwer hans Grl. Excell:tz altidh haft der Ius Vocandi, och i krafft deraf Opdragit Kyrkioherden i Pijttis att och wara Kyrkioherde öfwer Elimä;

Lappträsk Sochn
af 45 hemman,
under Wijborgz
Lähn.

Denne Sochn ligger till Een dhel under Wijborgz; och till een dehl under Nylandz Höfdingedömm; På denna sijdan hafwer Hr Hans Rohlamb haft ett Sätherij Capellby, som nu är Casserat; och på Nylands sijdan äger han der i samma Sochn ett annat Sätherij, Lappträsk benembdt. Och berättar Hr Biskopen, att Consistorium altid förr med härskapetz Communication, Kyrkioherden dijth hafwer förordnat; doch synes i annseende till dedh afgångne Sätherijet Cappelby, böra och som regal ann sees.

Safwolax Öfwerdehl.

St. Michels Sochn
af 459 hemman.

Förr detta har Sahl. Öfwerst Baranoff, Landtrådet Gustaf von der Pahlen, Magnus von der Pahlen, Och Öfwersten Gierdt Lewe bodd i denne Sochn och sigh då för Eent om Kyrkioherde Wahlet; Men som dheres Godz antingen nu reedan äre Kongl. Maj:tt hemfallne, eller med 1693 åhrs Ränta hemmfallandes warde; alt så blifwer samma Sochn härefter regal Giäldh; Denna Sochn är och een aff dhe Tree Hufwud Sochnar i Safwolax som först, och af ålder hafwe warit, förrän Landet så populerades, att det ifrån dem kunde till flere Församlingar fördhelas.

Kangasniemi Sochn
af 113 hemman.

Detta ähr een nyy Socken, som ähr afdhelt ifrån Christinæ Sochn; Och hafwa Pahlerne här först förordnat Kyrkioherde; Och aff dheres Donations Frelse gifwit honom Prästebohl; men som

heela Donationen nu är Kongl. Maj:tt hemfallen, Så fölgier och Ius vocandi; Sålunda detta Giäldh regal.

Pievemäki Sochn I denne Sohn har intet Säterij eller Konungz Gård warit, berättas och att allenast denne Sidste Pastor skall hafwa Kongl. Maj:ttz Fullmacht; men Elliest är Kyrkian bygd på Prästegårdens Egor; Församlingen skall wara ibland dem som äre dhelte ifrån Nyslott Så att man af desse Skiähl icke kan den annorlunda änn för regal ann see.

Christina Sochn I denne Sochen ligger Brahelinna Sätgård, som är Kongl. Maj:tt efter Greef Pähr Brahe hemfallen och nu öfwerste Sätke; Altså sochnen Regal Gieldh.

Safwolax Medledehl.

Randasalmi Sochn Altidh warit Regal giäldh, derföre och ytter-
af 326 hemman. ligare så förblifwer.

Jorois sochn Förnimmes icke annat, än att Kongl. Maj:tt altid gifwit dess Egen Fullmacht på detta Giäld, Efter som Kongl. Maj:tt och sochnen med Prästegårdh försedt; I dett öfriga hafwer der warit 2:ne Säterijer, Kerisala och Jerfwikylä; hwaraf dett Eene nu står under Rustning och det andra Elliest under Kongl. Maj:tt Inndragitt; blifwer altså detta regal Giäldh.

Läppewirda Sochn Denne Sochen hafwer Hrr Wachtmesterne alt sedan A:o 1648 besuttit under Donation men icke haft der Sätgård eller Öfwat något Ius vocandi; men af ålder hafwer denne Församlingen som äthskillige flera, hördt under Nyslottz församling Inn till dess den uthj Fordom Landzhöffdingens Sahl. Hr Erich Gyllenstiernas tidh är söndrat derifrån och blifwit Een särskilt församling, Efter som bem:te Sahl. Hr Landzhöffdingh då och Kyrkian i Läppewirda lätit opbyggia; Försedt Kyrkioherden med sinn Fullmacht; Och af Cronones Godz dijt förordnat Prästebordh; Och som

Nyslott änn är Regal Och Kongl. Maj:ttz rättig-
heet igenom Församblingens afdhelning icke kan
förminskas, Ty synes dett afdelte med sielfwa
moderkyrkian böra blifwa regal; som dhe af äl-
der förrän dhelningen skiedde till sammans hafwa
warit; Oachtat att församblingarne nu efter denne
tidz Lägenheet blifwa för delte;

Cuopio Sochn
af 306 hemman.

Hafwer warit Sahl. Kongl. Drottzens gref Per
Brahes frijherrskap, då hans Excell:tz och altid
vocerat Pastoren sammastädes; Och som Frijherr-
skapet nu är revocerat så blijr Giellet Regal.

Idensalmi Sochn
af 294 hemman.

Denna Sochen aff lijka beskaffenheet nembl.
Warit Greef Pähr Brahes Frijherrskap, Och nu
revocerat, derföre Regal Gieldh; Elliest skohle
och bägge warit dealte från Jockas och Nyslott,
med hwilcke dhe förr leegat tillsammans.

Safwolax Nedredehl.

Jäckas Sochen
af 476 hemman.

Detta är een aff Hufwud Sochnarne i Safwolax;
hwarest och warit 2:ne Säterijer Påhiois och
Ahola, som nu begge till Kongl. kiende älhre;
Pastor i denne Sochn har och Kongl. Maj:ttz
Fullmacht och är sålunda Regal.

Keremäki sochn
af 244.

I denne Sochn, har Sahl. Öfwerst Burchusen
hafft Säterij, som nu är Kongl. Maj:tt hem fal-
lit; nyttiandes sålunda Erfwingarne wijdare icke
dheres Ius Vocandi; derföre Gieldet nu Regal.

Nyslott Säminge
Sochnen består
af 283 hemman.

Een af Hufwud Församblingarne i Safwolax och
altidh warit regal; I Säminge sochen äre och
åthskillige Revocerade Säterijer, blijr altså Regal
som förr.

Sulkawa sochn
af 209 hemman.

I denne Sochn warit twenne Säterijer Erickalla
och Pardalla, för den förste Rustas; den andre
ähr till Lifftidz Donation revocerat; Så att ingen
dhere af förre possessorerne nu mehr kan nyttia
dheres förre Ius vocandi, derföre Sochnen Regal.

Pumala sochn
af 280 hemman.

I denne Sochen finnes icke något Säterij hafwa
warit, icke heller att der warit Kongl. eller
Kongz Ladugårdar deraf Consistorium tagit till-

fälle sielf att förordna dijt kyrckioherdar; Men berettas ochså wara een af deelt församling ifrån dhe 3 Hufwud Socknarne i Safwolax som äre S:t Michell, Jäckas och Nyslott med Säminge, Prästegården är och af Cronones Godz Donerat och förundt så att den och så med rätta för Regal synes böra skattas. Doch dett med alt öfrigit under Kongl. Maj:ttz nådigste behagh Vnderdånigst hemstält; Dat. Wijborg d. 1 December A:o 1690.

And. G. Lindehielm.

4. Landshöfdingens i Viborgs län underdåniga skrifvelse af den 8 December 1690.

Stoormächtigste Allernådigste Konungh.

För 8 dagar sedan war iagh reedan färdigh att afsända detta mitt hoos följande underdånigste breff och betänckande, angående Regal gielden i detta höffdingedöme; effter dee principier, hwarom iagh migh medh H. Biskopen, i följe aff Eders Kongel. Maj:tz Kiörkolagh, och andra i dy mähle författade förordningar, då hade föreenat etc. Men som H. Bijskopen migh i det samma anmodade, att innehålla därmedh ej [sic!] den postdagen; efftersom han för meente någon närmare undersökningh hoos sigh därom att kunna wijdh handen giffwa; som migh fuller syntes gå därpå uth, att wåre förre principier motte något restringeras; särdeles i så motto, att det icke wist skulle giffwa jus Patronatus om Kiörkoherde gården wore aff Eders Kongl. Maj:t gifwen; utan Consistorium ändå få behålla jus vocandi, om den det tillförende hade haft; hwilket migh dock tyckes wara emoot alle gamble principia till Jus Patronatus; och mehrbete H. Biskopp lijkwähl icke något närmare om den materien medh migh hafwer communicerat; hwarföre hafwer iagh funnit migh skyligh, brefwet medh dess bijlaga som den förra gången oss emillan föraffskiedades; häriempte underdånigst att öffwersända; medh underdånigh böön att alt medh Kongel. nådh och ynnest motte förmärckias; och iagh förblifwer in till min dödh,

Allernådigste Konungh

Eder Kongel. Maj:ttz

aff Wijborgh
d. 8 Decemb. 1690.

allerunderdånigste trochörsammaste och
skylligste tienare och undersåthe

And. G. Lindehielm.

5. Biskop Petrus Bångs underdåniga skrifvelse
af den 8 December 1690.

Stoormächtigste Konungh
Allernädigeste Herre.

Swaras biskopen att K. M:t har fått dess skrifvelse angående regal gälden och seer dher uthaff huru som han moverar dher men skulle acquiescera widh landzhöfdingens meeningh dher öfwer lärher inthet gäldh blifwa öfrigt som kommer att stå under Consistorij disposition, hwilket om så sker kan K. M:t inthet råda dherföre, kunnandes K. M:t för dhen orsaken skull inthet låta sigh betagas något af dess competerande rättighet.
St. d. 30 Decemb. 1690.

Efter Ed:s Kongl. May:ttz Allernädigeste befallning om Listans oprättande öfwer Regal gälden här i Wijborgz Stifft har jag efter min vnderdånigeste plicht först confererat genom Breef med H:s Greefl:ge Excell:ce Fäldt Marschall och Gen: Gouverneuren uti Narwen, Högwäll:ne H:r Jöran Sperlingh: Och så wijdt kommit att H:s Excell:ce gunstelt lämnat till Consist:ij disposition otta små Sochnar af heela Carelen. Dher hafwa warit Greefwe- och Frij herskaper, men bestådt mehra utj Räntors upbärande, än Kyrckiors prydan, och desse äro alla reducerade. Sedan haar iag i lijka vnderdånige plicht confererat med H:r Landzhöfding:n här i lähnet Wäll:ne Anders Lindehielm här om, och funnit med Prästegjällen här i Wijborgz lähn, således wara beskaffat: att af ålder hafwa alla Stadsförsamblingarne medh dheras annexer warit regale, item utj Safwolax, St Michells, Jocas och Säminge el:r Nyslättz församblingarne; med hwilka Consist:m sigh intet haar befattadt, mehra än att hoos Ed:s Kongl. Maj:tt Consist:m i vnderdånigheet föreslagit någre skickelige män till Successionen af samme Pastoraten: Men Caplanerne så dher i Sochnarne, som annorstädes haar Consist:m efter en gammal plägseed altijt confirmerat. Sedan så hafwa fuller Possessorerne utj Greefwe- och Frijherrskaperne, så wähl som och dhe som innehafft någon Kongz- eller Ladugård, wijd förefallande öpningar, haft jus vocandj et repräsentandj. Men om dheras vota stadnat opå någon som intet warit fyllest meriterat, och med skiähl icke kunnat föredragas dhen som Consist:m funnit wara bättre meriterat, Så hafwa sådanne höga Patroni sitt jus ofta modererat, och lämnat sådant

utj Consist:ij disposition, som bäst haar kiändt hwars och Eens Prästmans studier, gåfwor och meriter, efter hwilka beneficia uthdeelta blifwit. Sammal:s är dhett och tillgångit med frälse männernes Sättherijer, som efter dhett gemeena sättet haft sig jus patronatus likmätigt dheres privilegier: Men och dhe lämnat Consist:o dispositionen, enär som dhe antingen intet blifwit utj voterandet sig emellan ense, eller och fallit opå någon omeriterat. Men när som Consist:m intet haft något att säya emoot dheres vota, så är Confirmationen af Consist:o meddeelt äth dhen som Adelen begiärt hafwer; Desse äro nu mehrendeels alla gångne genom reductionen till Cronan, och såleedes privilegium dheres Es Kongl. Maj:tt heemfallit; Skulle nu alle sådanne skattas för regale, så blir utj detta Stifftet icke ett Pastorat under Consist:ij disposition behållit, efter såsom här å orthen nästan ingen Sochn finnes, uthj hwilken icke haar warit något lijtet Sättherij, som efter privilegierne opå dhett gemeena sättet ägdjt jus patronatus, fast dhett icke alltid sama jus haar prätenderat, Dessuthan will H:r Landzhöfd:n Lindehielm till principia uptaga: att dher som pastoratet är utaf Kongl. Maj:tt och Cronan donerat, dher måste och gjället wara regalt; item att små Sochnarne, som för lång wäg skull till kyrkian utj Drottning Christinæ tijd, gjorde äro till särdeles pastorater, skohla föllia dhen kyrkians condition efter, hwadan dhe tagne äro. Och för dhett tredie, hwarest præjudicatum finnes, att på samma pastorat är tillförende någon Kongl. confirmation gifwen. På sådant sätt blifwer återigen icke ett pastorat under Consistorij disposition behållit, efter alle Prästebohlen præsumeres utaf Kongl. Maj:tt wara donerade, och nu på någre åhr ofta omeriterade män lupit efter Kongl. Confirmationer, när dhe utj Consistorio hördt andre och bättre meriterade Prästmän willia sig föredragas. Så hänger dhett nu tillhoopta med pastoraterne här i Stifftet. Hwilcka Ed:s Kongl. Maj:tt will nu sielf för Regale erkiänna, och hwilcka Ed:s Kongl. Maj:tt nådel:n will Consistorio lämbna, att wederqwäckia med meriterade och goda Män, som wijd Ed:s Kongl:e Maj:ttz häff intet haa någon patron, det lämbnar utj Ed:s Kongl. Maj:ttz Nåde, iagh med Consist:o Allervunderdänigst; önskaendes Ed:s Kongl. Maj:tt allskiöns wällsignelse af högdenne, med stadigt förblifwande intill min dödzstund.

Eders Kongl: Maj:ttz

Allerunderdänigeste

Wijborg d. 8 Decembr:

Vndersätthe och trogneste förebidiare

A:o 1690.

Petrus Bång.

Bilaga.

*Beskaffenheeten af Sochnarne i Wijborgz Stiftt, utj
låhnen Wållb:ne H:r Landzhöfd:n Anders Lindehielm vnder-
liggiande.*

Församblin- garne.	G:l Regalt.	Kongz- och Ladugårdar.	Grefve- och Friherr- skapet.	Sätherijer.	Prästeböhl.	Præjudicata.
Wijborgh	Stadzför- saml.	Ladu- gårdar	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. full- macher.
Biörcköö	— — —	— — —	Friherr- skap	Intet be- bygt	af Cronan	{ nuvarande Pastor haar Kongl. Full- macht, men ingen af dhe förra haftt.
Säckijärfwj	— — —	— — —	— — —	Sätherij	af Cronan	Secundj Theo- logi annex.
Lapwäsi .	{	— — —	— — —	— — —	af Cronan	{ Episcopi an- nexer o. föllia dess Kongl. Fullmacht.
Luumäkj .		— — —	— — —	— — —	af Cronan	
Taipallssarj		— — —	— — —	— — —	af Cronan	
Safwitaipall	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — —
Menduharju	— — —	— — —	— — —	— — —	af Cronan	{ En krigz- Präst feck först Kongl. Fullm. men förra Sahl.Pa- storis Son stötte honom uth, med Ny Kongl. Fullm.
Joutzenus	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — —
Pyttis och Elimä	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — —
Lappträsk	— — —	— — —	— — —	{ Sätherij opå Ny- landz sij- dan	af Cronan	— — —
Kymmene	— — —	Kongz- gård	— — —	— — —	af Cronan	— — —
Walkiala	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — —
Weckelax	Stadzför- saml.	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Full- macht.
Wederlax	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — —
Nykyrkia	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Full- macht nyl:n.

Församblin- garne.	G:l Regalt.	Kongz- och Ladugårdar.	Grefve- och Frijherr- skapet.	Sätherijer.	Prästebohl.	Præjudicata.
Kifwinäbb	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — — —
Mähla	— — —	Kongzgd	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Fullm.
Jäskis	— — —	Ladugård	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Fullm.
Ruokolax	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Fullm.
Randasalmi	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — — —
Läppäwirta	— — —	— — —	Frijherrsk.	intet beb.	af Cronan	— — — —
Sulkava	— — —	— — —	— — —	Sätherij	af Cronan	— — — —
Puumala	— — —	— — —	— — —	— — —	af Cronan	— — — —
Säminge för Nyslätz	skull gl. regalt	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	Kongl. Fullm.
Kärimäkj	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — — —
Jdensalmi	— — —	— — —	und. Sahl. gr. Pehrs frijherrsk.	intet be- byggt	af Cronan	— — — —
Cuopio	— — —	— — —	und. Sahl. gr. Pehr Brahes frijherrsk.	intet be- byggt	af Cronan	Kongl. Fullm.
S:t Michells	gl. Regalt	— — —	— — —	Sätherij	af Cronan	Kongl. Fullm.
Cristina	— — —	— — —	Brahelin- na	Sätherij	af Cronan	{ Kongl. fullm. Modernus Pa- stor haar Men ingen af dhe förra.
Cangasniemi	— — —	— — —	— — —	Frällsie- godz men intet Sä- therij	af frällse mannen	— — — —
Piezemäkj	— — —	— — —	— — —	— — —	af Cronan	{ Förra Pasto- res haft Con- sistorij confir- mationer, men Modernus Past. utj dess Sahl. Swärfä- ders lifztijdh sökt sig Kongl. expec- tantz brief.
Jokas	gl. regalt såsom nu säjis	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	{ här kommo 2:ne Kongl. fullm. att täfla sig emellan.
Jorois	— — —	— — —	— — —	Sätherijer	af Cronan	— — — —

Och detta således, efter dhen kundskapen, som Jag utj Consist:o haar kunnat inhämta: Men H:r Landzhöfd:n lähr wetha nogare berättta beskaffenheeten efter Jord böckerne och reductions listan.

Petrus Bång.

Öfwer församlingarne utj Kexholms Lähn, hafz H:r Gen: Gouverneuren, Gr. Jöran Sperlingh giordt een sådan fördeelning: Att vthj Kexholms Söder lähn, oförgrippel:n

Kunde skattas för regale pastorat — Och lämbnas under Consist. Disposition:

Sackula.	Rautus
Kexholms Stad med Pyhäjärfwj.	Uguniemj el:r Kesalax
Raisselä	Jachimwakra.
Hijtola	
Jougio	
Cronoborgh.	

Vthi Norre lähnet:

Sordawalla	Suistama el:r Jumbilax
Tohmajärfwj	Suojärfwj
Kijdes	Pelgijärfwj
Pielisjärfwj	Salmis
	Jlomantz.

6. Biskop Petrus Bångs underdåniga skrifvelse af den 8 December 1690.

Stoormächtigeste Konungh. Allernådigeste Herre.

Straxt wijd ankombsten af Ed:rs Kongl. Maj:tz Allernådigeste bref om Regal-giällen, mände iagh äfwen så med H:r Landshöfd:n i Hellsingfors conferera här om, såsom iagh tå gjorde dhet samma med Hans grefl:ce Excell:ce Gen: Gonverneuren i Narfwen, och med H:r Landzhöfd:n här i Wijborgh: Hwaropå bem:te H:r Landzhöfd:n i Hellsingfors tå straxt swarade, och berättade sig alt intill Novembris månadt wara Occuperat wijd Jndeelningz wärcket dher i lähnet, och tå dhen beställningen woro förrättadt, så badh han migh tå sedan komma dhjt till Hellsingfors, ytterligare med honom att Conferera om regal-giällen: Men såsom alt här till dagz, warit här på orthen så swårt oföre, att iagh som elliest wijdh denne tiden, haft en swagh hällsza, omöjiligen kunnat mig opå en så lång reesa begiffwa och deszuthan iagh altijd haar meent, att H:s Excell:ce Her Gr: Jöran Sperlingk skulle för Kexholms lähnetz skull, kalla mig

antingen till Narfwen eller och till Kexholms Staden; Dhy beder Jagh underdånigest, E:rs Kongl. Maj:tt icke wille med onåder up-tag, dheth iagh icke nu alt med dheth samma, kan giöra min underdånigeste berättelse iämbwähl om dhe Prästegjällen, som af detta Stiftet lyda under Nyland och Tafwastehuus lähnet, förr än som H:r Landzhöfd:n dthersammestädes sitt betänckande wijdare häruthinnan behagar att yttra, antingen igenom breef, dheth iagh honom haar ombedit, eller och, tå iagh med dheth första kan dher hän reesa till munteligit conference, will Gudh, straxt efter Juhlhälghden. Gudh dhen Allershögste bekröne Ed:s Kongl. Maj:tt med allskiöns wällsignelsze och wählgång! Vtj sådan underdånigeste önskan framhårdar iagh till min dödztund

Allernädigste Konungh,

Ed:s Kongl. Maj:tz

Wijborg d. 8 Decembr.

A:o 1690.

Allerunderdånigeste undersåthe och trogneste förebediare.

Petrus Bång.

7. Biskop Joh. Gezelii underdåniga skrifvelse af den 17 December 1690.

Stoormechtigste Allernädigste Konungh!

Then aldr: högste låte Eders Kongl. Maj:tt lenge lefua och lyckosaml. Regera!

Eders Kongl. Maj:tz Nädigste befallningh af d: 6 Septemb: om Förteckning på Regal gälden i detta Stift undfick iagh med underdånigst wyrdnad d: 18 Dito och så snart iagh genom then Alzmechliges Guddomelige hielp war hijt hem kommen Corresponderade d: 8. 9 och 10 Octob. medh the Tree HH:r Landzhöfdingar, som i sine lähn hafwa någon anseenlig deel af thetta Stift: Ty under Landzhöfdingen i Wäster Norrlanden är allenast Lappmarken: Hwarpå Jagh H:r Landzhöfdingens Grassens i Österbotten bref bekom af d: 24 Octob: och som E:s Kongl. Maj:tt i Näder förklarar alla dhe Pastorater för Regal som der äro, Altså insinueras i underdånigheet en Förteckning på them samma, och Emedan HH:r Landzhöfdingarne här och i Helsingfors genom indeelningz Commissioner (: hwileka Gudh giöre til E:s Kongl. Maj:tz Tienst och dess Rijkets gagn nyttige :) äro ocuperade, och iagh i dhe begge nest framflutne månader, medh the här i religion wilfarandes rättelse nog warit syslosatt; Altså til at facilitera wärkställningen af E:s Kongl. Maj:tz allernädigste willia om Lista på Regal gälden, öfwersende iagh en

Förteckning til hwartera sidst bette HH:r Landzhöfdingar på gälden, i theras höfdingedöme med annotation widh the gäld, om hwilka iag kunde ernå någon effterrättelse, at hafwa af Ålder warit eller genom Kongl. Bref och Förordningar sedermera blefwe Regal, hwarpå Jag sedan d: 20 Novemb: med högwälborne H:r Landzhöfdingen här i Åbo sammanträdde, hwilken och sedan i underdånigheet öfwersendt Specification; Och som iag medh thenne min Allerunderdånigste berättelse hijt in til drögt allenast derföre, at och bekomma högwälborne H:r Landzhöfdingens i Helsingfors mening öfr: then af mig honom tillsände förteckning, aldenstundh det efter E:s Kongl. Maj:tz Kyrkio Ordning Cap: 19. § 14. 15. 16 war i twifwelsmähl, om dhe Sochnar i hwilke allenast någre bönder boo, som för detta lydt under Greffskapet Raseborg, (: men dhe öfrige i samma Sochnar ännu äro under andra :) skulle wara Regal: Och som wälb:te H:r Landzhöfdingen i Helsingfors är betänk- och waakasam i sine Embetes wärk, så lærer han och i detta wäl det säkraste redan hafwa eftersökt; Men emedan iag nu i herrans helga nampn, företager reesan äth Österbottn, att hålla der visitation och Prästmöte, och ej hinner hem för än i begynnelse af Martij månadh, will Gudh! Ty fördrijstar iag mig ej lengre at opskiuta medh detta Allerunderdånigste bref, intet twiflandes, at och H:r Landzhöfdingen i Helsingfors lærer hafwa öfwersendt opsatzen på dem i det höfdinge döme.

Såsom nu Allernädigste Konung the Sochnar och Pastorater som billigt hållas för Regal, äro i detta Stift de mäste och folkekrikest, at många Tusende af E:s Kongl. Maj:tz undersåtare til sin Siählewårdh under the dertil förordnade Kyrkioherdar lyda, och wår siähle fiende nu i desse onde och sidste tijder både medh wilfarelse i lähra och ogudachtigheet i lefwerne Christi hiord i E:s Kongl. Maj:tz wijda Rijke anfächtar och plågar, emot hwilken iblandh the flere wapn, som wår SegerFörste Iesus och hans Apostlar oss på många rum i den h: Bibel gifwit hafv:, är en troogen böön och Alfvarsam Åkallan den bäste, genom hwilken then både hoos sig och af andra bör wara styrekt, som en så swår Siählewårdh sigh åtaga skall; Alt så skall iag med mine medbröder i Consistorio, förän hoos E:s Kongl. Maj:t til sådan vacantie efter E:s Kongl. Maj:tz Allernädigste tilståndh i Kyrckiolagen pag. 127 Wij någon i underdånigheet föreslå, både ihogkomma wår Eedh och plicht, at sökia Gudz Åhra, och siälarnes Sahligheet, som och innerl:n anropa Gudh, at han det til samma ändamähl för Jesu skull mildeligen styra wille.

Och emedan det för församlingarne i sådane händelser är mäst angelägit, hurudanne Siähleherdar the bekomma, och E:s Kongl: Maj:tt i Nåder pag. 123 Gudel:n förordnar, huru uti dhe Giäll som ej äro Regal i en predikan Församlingen förehollas skall, hwadh ther widh bör i acht tagas, hwariblandh utan twifwel är förnämbbligast en Trogen böön til then Aldrahögste (: hwilket och widh Caplaners ordentel: wahl här i Stifftet observeras :) Altså tå Regal giellen effter E:s Kongl: Maj:tz nådigste tillåtelse pag: 127 elliest i underdånigheet måge begiära en eller annan, ty är min allerunderdånigste oförripel: förfrågan, om icke tå vacantier infalla widh Regalgielden the måge warda påminte, at åkalla Gudh om en godh och trogen siähle söriare och kyrkioherde intil des dhe Förnimma, at En af E:s Kongl: Maj:tt i Nåder är förordnat, at the tå med Special Förbön för honom sluta then the tilförende i gemeen giordt hafva Gudh then aldra högste som en så stoor hoop af reena Ewangellii bekiännare hafv: lagt under E:s May:tz Kongl: högrättwijseste styrelse och milde försorgh, låte them och the:ras effterkommande den samma Nådige och Gudel: omwårdh ännu af E:s Kongl: Maj:tt sielf, i fast många åhr, och under des höga Kongl: posteritet in til wårdenes ända lyckosambligen åthniuta! i hwilcken innerl:e åkallan iagh förblifv:.

Eders Kongl: Maj:tz

Allerunderdånigste troplichtigste

Åbo d: 17 Decemb:
1690.

undersåte och förebidiare

Jo: Gezelius Jf.

8. Landshöfding And. G. Lindehielms underdåniga skrifvelse af den 29 Februari 1692.

Stoormächtigste Allernådigste Konungh.

Såsom Eders Kongel. Maj:tt förutan den beskiedh iagh om regal giellen i detta höffdingedöme A:o 1690 den 1 Decemb. underdånigst hafwer insändt, än igenom dess nådige breeff, af den nästframledne 16: Ianuarij, foordrar närmare beskiedh, på alle giällen i detta höffdingedöme under wisse Counciller, effter den méthod, som därhoos fogade opsatt indigiterum och föreskrijffter etc. Altså har iagh nu därefter, på alle härwarande giäldh beskaffenheeten opsättia läthit, Allenast åhr häruti, emoot det förre den åthskillnat, att iagh för hafwer antecknat hemmantahlet till hwar Sochn, effter det extract iagh däröfwer widh min första hijtkomst läthit utharbata, Och i

detta opsatt, finnes en godh deel flere hemman, effter det nylicare extracht; kommandes förökningen aff dee hemman som seder mehra kommitt till bruuk och skatt, Men tillförende warit ödhes. Lemnar i det öffriga alt sammans under Eders Kongel. Maj:tz nådigste gottfinnande, och näst all Kgl. prosperitets innerlige lyckönskan förblifwer i min dödh

Allernådigste Konungh

Eders Kongel: Maj:tz

Allerunderdånigste troohörsamste
och skylligste tienare och undersåthe

Aff Wijb: d. 29

Febr. 1692.

And. G. Lindehielm.

9. Landshöfding And. G. Lindehielms underdåniga skrifvelse af den 28 Mars 1692.

Stoormächtigste Allernådigste Konungh.

Medh den i går ankomne post, undfeck iagh underdånigst, Eders Kongel: Maj:ttz nådige breeff, aff den sistleedne 14 Martij; hwarmedh Eders Kongel. Maj:tt nådigst befaller att wijdh den effterättelsse, som Eders Kongel: Maj:tt nådigst åstundar, Regal giälden angående, och så uthsättia skillnaden Stifften emillan, så att Eders Kongel. Maj:tt där aff må kunna see till hwadh Stifft hwart och ett Pastorat, här i detta höffdingedöme, hörer och lyder. Hwarpå härmedh länder till underdånigst swar, att alle Pastorat aff detta höffdingedömet höre alleenast under ett Stifft aff Wijborghs bijskopsdöme; Så att där wijdh ingen närmare effterrättelsse i det fallet kan gifwas. Men somblige Sochner ähre emillan detta Höffdingedöme och Nylandh fördeelte; effter den förteckningh som däröfwer i mitt öfwer Regal gielden d. 29 sistledne underdånigst öfwersände Specification närmare finnes infördh; Den iagh underdånigst förmodar wara Eders Kongel: Maj:tt till nådigt nöije; förblifwandes

Allernådigste Konungh,

Eder Kongel: Maj:ttz

Allerunderdånigste troohörsammaste
och skylligste tienare och

undersåthe

Aff Wijborgh d. 28

Martij 1692.

And. G. Lindehielm.

Anmärkning till följande tabeller:

Der *Regal* i sista kolumnen förekommer med kursiv stil, utmärker detta, att ordet egenhändigt blifvit tillagdt af konung Carl XI.

Å första sidan af dessa dokumenter, N:ris 10, 11, 12 och 14, har konungen dessutom egenhändigt tecknat: *Carelberg den 24 Julii 1693.*

Carelberg betecknar nuv. Carlberg.

Utg.

10. Specification uppå alle pastorater och Giällnar Städer äre, 2:do Slätt, 3:tio Konungsgårdar, 4:to Kong Hwarest någon af Ridderskapet och Adelen tillägnat si tillförendhe äre håldne för Regal Pastorater.

Lähn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.
Åbo	Wehmo	Wehmo Sochn med Låkalax Capel	— — — —	— — — —	— — — —
		Töfsala Sochn	} — — — —	— — — —	— — — —
		Inniö Capel			
		Warisalo Capel			
		Fagernäs Capel	Nystadh	— — — —	— — — —
		Nykyrcka Sochn			
		D:o S:n under Nystadz Pastorat			
		Letala Sochn medh Hinneriöcki Capell			
Åbo	Masko	D:o S:n och Pyhema Pastorat med Rådais Capel	— — — —	— — — —	— — — —
		Masko Sochn	— — — —	— — — —	— — — —
		Nousis Sochn	— — — —	— — — —	— — — —
		Reeso Sochn	Nändals Stad	— — — —	— — — —
		Wärfruk. Sochn	Åbo Stadh	Åbo Slätt	— — — —
		Pöyttis S:n	— — — —	— — — —	— — — —
		S: Märthens S:n	— — — —	— — — —	— — — —
		Lundo Sochn	— — — —	— — — —	— — — —
Åbo	Pijkie	Pijkie Sochn	— — — —	— — — —	— — — —
		S: Karins S:n	Största delen af Åbo Stadh	— — — —	— — — —

och Biörneborgz Lähn, hwaruti uthwijsas 1:mo Vti hwilka Soch-
adugårdar, 5:to Huru många Skatte, Crono och Frälse Hemman, 6:to
s Patronatus, 7:mo På hwadh grund Kyrckiorne liggia och 8:o Hwilka

Kongz Ladu- gårdar.	Hemman.				Ridderskapet och Adelen tilläg- nat sigh Ius Pa- tronatus.	På hwadh Grundh Kyrckan ligger.	Häldne för Regale Pa- storater.
	Skatte	Crono	Frälse	Summa			
— — —	15	185	48	248	— — —	Cronones	Wehmo S:n <i>Regal.</i>
— — —	23	171	45	249[?]	— — —	Cronones	Töfsala S. <i>Regal.</i>
— — —	3	166	11	180	— — —	Cronones	Nykyrcke S. <i>Regal.</i>
— — —	—	11	—	11	— — —	— — —	— — —
— — —	4	206	4	214	— — —	Cronones	Letala S. <i>Regal.</i>
— — —	—	89	1	90	— — —	Cronones	<i>Regal.</i>
— — —	35	81	8	124	— — —	Cronones	Regalt.
— — —	16	85	5	106	— — —	Cronones	Regalt.
— — —	32	35	15	82	— — —	Cronones	Regalt.
St: Heikilä Indelt	40	49	7	96	— — —	Cronones	Regalt.
— — —	15	61	37	113	— — —	Cronones	<i>Regal.</i>
— — —	12	66	—	178[?]	— — —	Cronones	Regalt.
— — —	55	19	7	81	— — —	Cronones	Regalt.
Kustöö Lad.	9	95	18	122	— — —	Kyrckion.eg.	Regalt.
Lill Heikilä Ladugårdh	16	66	9	91	— — —	Kyrckiones egen	Regalt.

Låhn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.
Åbo	Halliko	Pemar S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Sagu S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Pargas S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Halliko Sochn	— — —	— — —	— — — — —
		Uskela S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Sahlo Capel S:t Bertils dito	finnes inbe- gripen un- der Uskela S:n Summa	— — —	— — — — —
		Bierno S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Kimmitto S:n	— — —	— — —	— — — — —
Björne- borgz	N:e Sata- gunda	Ulfzby Sochn	Här ligger Björneborgz Stadh situe- rat	— — —	1 Kongsgårdh men nu aldeles nederfallen ocl föruttnat
		Sastmåla giäll	— — —	— — —	— — — — —
		Cumo S:n	— — —	— — —	— — — — —
		Eufra S:n	— — —	— — —	— — — — —

Kongz Ladugård:r.	Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat sigh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrkan ligger.	Håldne för Regale Pastorator.
	Skatte	Crono	Frälse	Summa			
— — — —	28 $\frac{1}{2}$	110	54 $\frac{1}{2}$	193	— — — —	Kyrckian är nu nys bygd på dhe Wista boers åker.	Regalt.
Rone Ko- ungz gårdh	9	100	133	242	— — — —	Kyrckians egen	Regalt.
— — — —	11	143	78	232	— — — —	Kyrckians egen	Regalt.
— — — —	39	145	35	219	Åmine Herskap upbygdt kyrckia år 1440, och will sig därigenom tillägna Ius Patronatus	På Frälse ägor	Regal.
— — — —	47	129	38	214	Kongl. Maj:t och Cronan äger Ius Patronatus	— — — —	Berättes wara Regalt Gialdh Regal.
— — — —	—	—	—	—	Åmine Herskap upbygdt begge kapellerne 1440 sammaledes tillägnar sigh Ius Patronat.	på Crono ägor	Regal.
— — — —	43	142	48	233	Kongl. Maj:t och Cronan äger Ius Patronatus	— — — —	Regal.
— — — —	23	309	68	400	— — — —	— — — —	Berättes wara Reg. Regal.
Koifwisto adugård som nu Rustas före	27	184	22	233	— — — —	På Crono ägor	Hålles för regalt pastorat Regal.
— — — —	1	33	—	34	— — — —	— — — —	— — — —
— — — —	15	199	1	215	— — — —	— — — —	Hålles för Regalt Regal.
— — — —	16	85	20	121	— — — —	— — — —	Regal.

Lähu.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.
		Kiuhlo Giäll	— — —	— — —	— — — —
		Säkylä dito	— — —	— — —	— — — —
		Lappo Giäll	— — —	— — —	— — — —
		Raumo dito	Raumo stadh	— — —	— — — —
		Eufra Åminne			
		S:n med den deel			
		af Lappo S:n	— — —	— — —	— — — —
		som här under			
		sorterar			
Biörne- borgz	Öfre Sata- gunda H:dz	Birekala Härad	— — —	— — —	— — — —
	Öfre deehl	Meszuby Teisko	— — —	— — —	— — — —
		Ruoweszi S:n,			
		Wirdois, Etzäri	— — —	— — —	— — — —
		och Kuru Ca- pell	— — —	— — —	— — — —
		Keuro	— — —	— — —	— — — —
		Cuorewesi Ca- pell under Län-			
		gelmäki Past:t	— — —	— — —	— — — —
		i Tawastehuus			
		Lähn	— — —	— — —	— — — —
		Oriwesi	— — —	— — —	— — — —
		Cangasala medh			
		Cuhmalax Ca- pel	— — —	— — —	Liuxala gård.
		Pälckene Fier- dung under Dito	— — —	— — —	— — — —
		Kyrckkiogiäld j	— — —	— — —	— — — —
		Tafwastehuus l.	— — —	— — —	— — — —
		Lämpälä	— — —	— — —	— — — —
		Wesilax medh	— — —	— — —	— — — —
		Wesikansa	— — —	— — —	— — — —
Björne- borgz	Öfre Sata- gunda H:dz	Ikalis S:n	— — —	— — —	— — — —
	Nedre deehl	Kyro Sochn	— — —	— — —	— — — —

Kongz Ladu- gård:r.	Hemman.				Ridderskapet och Adelen tilläg- nat sigh Ius Pa- tronatus.	På hwadh Grundh Kyrokan ligger.	Häldne för Regale Pa- storater.
	Skatte	Crono	Frälse	Summa			
— — —	5	12	44	61	— — —	på Frälse äg.	— —
— — —	18	21	—	39	— — —	} på Crono ägor	— —
— — —	2	61	—	63	— — —		— —
— — —	—	52	—	52	— — —		<i>Regal.</i>
— — —	19	49	89	157	Kongl. Rådet Sahl. H. Gu- staf Soops Erf:r tillägn. sig Ius patr.	På dheras frälse ägor	<i>Regal.</i>
— — —	45	123	17	185	— — —	— — —	Berättes vara Reg. giäldh <i>Regal.</i>
— — —	44	140	22	206	— — —	— — —	<i>Regal.</i>
— — —	63	75	10	148	— — —	— — —	<i>Regal.</i>
— — —	7	48	2	57	— — —	— — —	— —
— — —	8	30	—	38	Kongl. Maj:tt äger efter Reduc- tion	} På Crono ägor	<i>Regal.</i>
— — —	60	63	13	136	— — —		<i>Regal.</i>
— — —	89	128	4	221	— — —		Berättes vara Reg. <i>Regal.</i>
— — —	19	43	—	62	— — —	— — —	— —
— — —	27	197	—	224	— — —	— — —	<i>Regal.</i>
— — —	39	128	17	238	— — —	— — —	<i>Regal.</i>
— — —	} 46	313	—	359	— — —	På kyrckio bys ägor	<i>Regal.</i>
— — —					— — —	På Präste- gårdz ägor	

Lähn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slätt.	Kongzgårdar.
Åhlandh		Måuhijerwi S:n	— —	— — —	— — —
		Karku S:n	— —	— — —	— — —
		Törfwis S:n	— —	— — —	— — —
		Hwittis S:n	— —	— — —	— — —
		Loimijocki S:n	— —	— — —	— — —
		Sunds Sochn	— —	Castellholm	— — —
		Saltwijk Sochn	— —	— — —	— — —
		Finströms S:n	— —	— — —	— — —
		Hammerlandh	— —	— — —	— — —
		Äkeröö Cappell	— —	— — —	— — —
		Iommahla S:n	— —	— — —	— — —
		Lemmelandh S:n	— —	— — —	— — —
		Fögell S:n	— —	— — —	— — —
		Kiökars Cappel	— —	— — —	— — —
		Kumblinge S:n	— —	— — —	— — —
	Wirmo Härad	Korpo Sochn	— —	— — —	— — —
		Nagu Sochn	— —	— — —	— — —
		Rimitto Sochn	— —	— — —	— — —
		Lehmo Sochn	— —	— — —	— — —
		Wirmo Sochn	— —	— — —	— — —

Monois o. Nitt
gårdar indeelt
Saaris Jndel

Kongz Ladugård:r.	Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat sigh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrrekan ligger.	Håldne för Regale Pastorater.
	Skatte	Crono	Frälse	Summa			
— — — — —	54	247	—	301	— — — — —	på Sälkis äg.	<i>Regal.</i>
— — — — —	39	212	3	254	— — — — —	på prästeg. äg.	
— — — — —					— — — — —	p. Rannila bys ägor o. Rampi hemmanets teegh	<i>Regal.</i>
— — — — —	80	209	9	298	Tillförendhe warit grefsk. och lydt under grefwinnan Högvelb. fru Sigr. Bielke och förmenes henne haft Ius Patronat.	På Sochnens samptlige ägor	Hålles för Regalt <i>Regal.</i>
— — — — —	50	254	—	304	Varit frijherreskapet under gr. Leonhardh Joh. Wittenbergh som haft Ius Patr.	På Sochnens ägor	Säges wara Regalt. <i>Regal.</i>
Dito Ladug.	93	19	4	116	— — — — —	Crono ägor	<i>Regal.</i>
Iaga Ladug.	73	17	4	94	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>
Grälsby	108	16	4	128	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>
— — — — —	69	18	—	87	— — — — —	Dito	Öfwer hela Ålandh hålles nu
— — — — —	61	3	—	64	— — — — —	Dito	alle Pastorater för Regale som Kyrckio-Herd:s inkomna förklarar uthwisa.
— — — — —	125	26	1	152	— — — — —	Dito	
— — — — —	59	30	1	90	Fru Biskoppinnan Christina Bergenstierna	Dito	
— — — — —	29	58	—	87	— — — — —	Dito	
— — — — —	11	42	—	53	— — — — —	Klösterjordh	
— — — — —	35	48	—	83	— — — — —	Grunden af begynn. warit Skatte men nu Crono <i>Regal</i>	
— — — — —	48	152	17	217	— — — — —	Crono	<i>Regal.</i>
— — — — —	—	129	14	143	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>
— — — — —	7	86	10	103	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>
— — — — —	7	56	56	119	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>
Pyhä Dito	23	253	58	334	— — — — —	Dito	<i>Regal.</i>

II. Specification vppå Pastorater och Giäll vthi Nylan
 Städer ähre, 2:o Slott, 3:o Konungz Gårdar, 4:o Konungz Lad
 någon af Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh lus Patron
 Ähre haldne för Regal Pastorater.

Lähn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slott.	Konungz- gårdar.	Konungz- Ladugårdar
Vnder Wijborgz Stift.						
Nylandh	Borgo Lähn elr Härad	Helsing: S:n med Staden	Helsing- fors	— —	Helsing- forsgårdh	Wijkz Ladug.
		Nurmjerfwi	— —	— —	— —	— —
		Sibbo Sochn	— —	— —	— —	— —
		Tusby	— —	— —	— —	— —
		Borgo Sochn med Staden	Borgo	— —	Ströms- bergh	— —
		Mäntzälä	— —	— —	— —	— —
		Perno S:n	— —	— —	— —	— —
		Mörskom	— —	— —	— —	— —

n Tafwastehws Lähn hwaruthi Vthwijsees, 1:o Vthi hwilcka Sochnar
rdar, 5:o Huru många Skatte, Crono och Frelsse hemman, 6:o Hwarest
e, 7:o På hwad Grundh Kyrckiorne liggia och 8:o Hwilka tillförende

Hemman				Ridderskapet och Adelen Til- ägnat sigh Ius Patronatus, sampt hwad Församlingar som här till städt vnder dess eget Prästewahl och Consistorij Disposition.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Håldne för Re- gale Pastorater tillförende.
Skatte	Crono	Frelsse	Summa			
19	89	13	221	— — — — — Vthgådt ifrån Helsing som är Regalt, Posses- sorerne af Numlax Sä- terij prætenderat Ius Patronatus, men är nu Lifztijdz frelsse och så- ledes under Kongl. Maj:tz frije Disposit.	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
19	45	18	82	Vthgådt ifrån Sibbo och Helsing socknar, som ähre Regale, men härtill har Prästewah- let städt under försam- lingen och Consistorio	Crono	<i>Regal.</i>
76	92	11	172[?]	— — — — — Vthgådt af Borgo, Hål- lola och Janakala För- samlingar som äre re- gale men här till har församlingen och Con- sistorium haftt Präste- wahlet hersammestädes	Crono	Regalt; <i>Regal.</i>
35	51	—	86	— — — — — Vthgådt af Borgo, Hål- lola och Janakala För- samlingar som äre re- gale men här till har församlingen och Con- sistorium haftt Präste- wahlet hersammestädes	Crono	<i>Regal.</i>
97	197	204	598	— — — — — Vthgådt af Borgo, Hål- lola och Janakala För- samlingar som äre re- gale men här till har församlingen och Con- sistorium haftt Präste- wahlet hersammestädes	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
17	41	34	92	— — — — — Vthgådt af Borgo, Hål- lola och Janakala För- samlingar som äre re- gale men här till har församlingen och Con- sistorium haftt Präste- wahlet hersammestädes	Crono	<i>Regal.</i>
13	117	100	330	— — — — — Vthgådt ifrån Perno Kyrckiofiöld som ähr Regalt. Possessor af Mörskom Säterij, som nu är reducerat, haftt för detta mäst att säija i Prästewahlet	Crono	Regalt och sitter nuva- rande Pastor medh Kongl. Fullmacht <i>Regal.</i>
56	9	—	65	— — — — — Vthgådt ifrån Perno Kyrckiofiöld som ähr Regalt. Possessor af Mörskom Säterij, som nu är reducerat, haftt för detta mäst att säija i Prästewahlet	Crono	— — —

Lähn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slott.	Konungz- gårdar.	Konungz Ladugårds
Tafwa- stehws Lähn	Öfre Häl- lola	Lappträsk	— —	— —	— —	— —
		Hällola Sn	— —	— —	Hällola Kongz- gård som nu ähr Präste- gård	— —
		Orimattila	— —	— —	— —	— —
		Itimä	— —	— —	— —	— —
		Syssmä	— —	— —	— —	— —
		Menduharju	— —	— —	— —	— —
	Nedre Hällola	Hauho	— —	— —	Sairiala	— —
		Lampis	— —	— —	— —	— —

Hemman				Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh Ius Patronatus, samt hwad Församlingar som här till stadt vnder dess eget Prästewahl och Consist. Disposition.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Håldne för Regale Pastorater tillförande.
katte	Crono	Frelsse	Summa			
65	33	45	123	— — — — —	Kyrckian o. den öfrige delen af Försambl. i Wijborgz Lähn.	<i>Regal.</i>
230	333	4	567	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
				Vthgådt ifrån Hållola som är Regalt. Possessor af Kåiskala, som nu är reducerat, haft för detta med Församlingen och Consistorio Prästewahlet, men nuvarande Pastor af Kongl. Maj:t insatt	Crono	<i>Regal.</i>
51	64	6	121			
51	92	18	161	Warit här till under Consistorij och Församlingens Prästewahl	Crono	<i>Regal.</i>
02½	106½	7	216	Sammaledes warit vnder Församlingens och Consistorij Prästewahl	Crono	<i>Regal.</i>
19	15	3	37	— — — — —	Kyrckian o. den öfrige Församlingen i Wijborgz Lähn.	— — —
09	154	27	290	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt och sedan Biskopens Nyco-pensis tijdh, då Kongl. Maj:t låtet dhet dher till upföra <i>Regal.</i>
82	135	22	239	— — — — —	Crono	Regalt och förre samt nuvar. Pastor medh Kongl. Fullm. till satt. <i>Regal.</i>

Lähn.	Härad.	Sochnar.	Städer,	Slott.	Konungz- gårdar.	Konungz- Ladugårds
		Padasiocki	— —	—	—	—
		Kuhmois	— —	—	—	—
		Öfre Säs- mäkie	Iämsä	— —	—	—
		Laukas	— —	—	—	—
		Rantalambi	— —	—	—	—

Hemman				Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh Ius Patronatus, samt hwad Församlingar som här till städt vnder dess eget Prästewahl och Consist. Disposition.	På hwad grund Kyrekian ligger.	Håldne för Regale Pastorater tillförande.
Skatte	Crono	Frelse	Summa			
45	41	3	89	Sal. H:r Landzhöfdingen Arfvedh Horn, förmedelst Nystälä gård och Kyrekian påkåstande, haft för detta mäst att säija i Prästewahlet, men samma godz är nu mehra Lijftijdz förläningh, Kyrekioherdarne her till af Consistorio tillsatte.	Crono	Regal.
42	25	—	67	Vthgådt ifrån Padasiocki. Adrikassarne, som innehafft mäst hela Församlingen och kåstadt på Kyrekians upprettande, prätenderat för detta Ius Patronatus, men nu mehra alla godzen reducerade och för tijden der warande Pastor af Kongl. Maj:t med dess fullmacht tillsatt.	Crono	— — —
45	103	15	163	Tauberne och Tisenhaus, som ägt godz här i Församlingen och gjort förähringar till Kyrekian, haft för detta mäst att seija i Prästewahlet, nu mehra samma godz reducerade och hemfallne Kongl. Maj:t och Cronan.	Crono	Regal.
11	76	19	106	Warit här till under Consistorij och Församling:s Prästewahl	Crono	Regal.
3	102	9	114	Sammaledes vnder Församling:s Prästewahl och Consistorij Disposition	Crono	Regal.

Låhn.	Häradet.	Sochnar.	Städer.	Slott.	Konungsgårdar.	Konungsladugårda
		Wijtasari	— —	— —	— —	— —
		Sarierfwi	— —	— —	— —	— —
	Vnder Åbo Stiftt.					
Nylandh	Raseborgz Östre dehl.	Esbo Sochn	— —	— —	Esbo gårdh	— —
		Kyrekslett	— —	— —	— —	— —
		Siundo	— —	— —	Siundby	— —
		Loijo	— —	— —	Laxpoijo	— —
		Wichtis	— —	— —	— —	— —
		Loppis	— —	— —	— —	— —
	Raseborgz västre dehl.	Ingo Sn	— —	— —	— —	— —
		Karis	— —	— —	Rasborgz gård	Ekenäs
			Ekenäs Stadh	— —	— —	— —

Hemman				Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh Ius Patronatus, sampt hwad Församlingar som här till städt vnder dess eget Prästewahl och Consistorij Disposition.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Häldne för Regale Pastorater tillförande.
katte	Crono	Frelse	Summa			
3	81	10	94	Vnder Församlingens Prästewahl och Consistorij Disposition	Crono	<i>Regal.</i>
2	75	2	79	Frelseman Iacob Hinderszon, som för detta ägt Kyrckiogrunden o. låtet Kyrckian uppretta, sampt innehafft mest heela Församlingen, ägt Ius patronatus, Men nu mera alla godzen under Kongl. Maj:tt och Cronan.	Crono	— — —
59	36	34	129	— — — — —	Crono	Regalt <i>Regal.</i>
44	88	23	155	Warit här till vnder Församlingens Prästewahl, och Consistorij Disposition	— — —	<i>Regal.</i>
48	52	35	135	— — — — —	Crono	Reg:t af gammalt <i>Regal.</i>
96	84	22	302	— — — — —	Crono	Reg:t af gammalt <i>Regal.</i>
00	40	9	149	— — — — —	Crono	Regalt och vthgådt ifrån Loijo o. Esbo Sochnar. <i>Regal.</i>
13	35	6	54	Warit här till under Församling:s Prästewahl och Consistorij Disposition, men uthgådt ifrån Janakala som hålles för regalt.	Crono	— — —
110	92	10	212	För detta under Raseborgz Grefskap, hwar est Grefwarne ägt Ius Patronatus, men nu	Crono	Regalt <i>Regal.</i>
70	145	13	228	Sammaledes som Ingo	Crono	Regalt <i>Regal.</i>
—	—	—	—	Äfwen som Karis och Ingo	Crono	Regalt <i>Regal.</i>

Lähn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slott.	Konungz- gårdar.	Konungz Ladugård
		Poijo				
		Karis Loijo				
		Kisko				
		Tenala				
Tafwa- stehus Lähn	Nedre Hällola	Ianakala				
		Wähno				
			Tafwaste- hus Stad	D:o Slott		Ois, Hä till och Saris
	Nedre Säxmekie	Hattula			Wäsunda	
		Kalfwola				
		Säxmekie				
		Achas				

Hemman				Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh Ius Patronatus, samt hwad Församlingar som här till städt vnder dess eget Prästewahl och Consist. Disposition.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Häldne för Regale Pastoratér tillförande.
Skatte	Crono	Frelsse	Summa			
29	64	66	159	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
70	19	—	89	Warit här till under Församlingens Prästewahl och Consistorij Disposition	Crono	<i>Regal.</i>
23	8	9	40	— — — — —	Kyrckian belägen i Åbo L:n o. den öfrige deelen af Försambl:n	— — —
53	127	51	231	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
22½	125	39	186½	— — — — —	Crono	Regalt efter undersökningen <i>Regal.</i>
61/6	675/6	28	122	Possessorerna af Harfwila som är frelsse och Kandela prætenderat Prästewahlet	På Kandela ägor som innehafwes såsom frelse men graverat som Abalienerat Cronogodz	— — — <i>Regal.</i>
—	—	—	—	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
62	106	—	178[?]	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
24	32	—	56	Vthgådt af Hattula och Sæxmekie Sochnar som ähre regale, men Prästewahlet här i Församlingen hafwer här till warit under Försambl. och Consistorii Disposition.	Crono	— — —
66	90	—	156	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
50	59	1	110	Warit här till under Församlingens Prästewal och Consistorij Disposition, men uthgådt ifrån Sæxmäkie regale giældh.	Crono	<i>Regal.</i>

Läbn.	Härader.	Sochnar.	Städer.	Slott.	Konungz- gårdar.	Konungz- Ladugårda
		Vrdiala	— —	— —	— —	— —
		Tammela	— —	— —	Mustila	— —
		Sommero	— —	— —	— —	— —
		Pungalatio	— —	— —	— —	— —
	Öfre Sex- mäkie	Pälkänä	— —	— —	— —	— —
		Sahalax	— —	— —	— —	— —
		Längelmä	— —	— —	— —	— —
		Keurus	— —	— —	— —	— —
		Orwesi	— —	— —	— —	— —

Skatte	Hemman			Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh Ius Patronatus, samt hwadh Församlingar som här till städt vnder dess eget Prästewahl och Consist. Disposition.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Häldne för Regale Pastorater tillförende.
	Crono	Frelsse	Summa			
51	23	16	90	Sammaledes som Achas	Crono	<i>Regal.</i>
210	36	2	248	— — — — —	Crono	Regalt af gammalt <i>Regal.</i>
26	97	13	136	Warit här till vnder Församlingens Prästewal och Consistorij Disposition, men uthgådt ifrån Tammela och Loijo regale gieldh.	Crono	<i>Regal.</i>
5	9	—	14	— — — — —	Kyrckian och den öfriga församlingen i Åbo Lähn.	— — —
42½	50½	—	93	Ekholtz och Birekholtz, som der haft godz, prætenderat Ius Patronatus, men samma godz äre nu reducerade och vnder Kgl. M:tt och Cronan	Crono	<i>Regal.</i>
23	20	7	50	Vthgådt ifrån Pälkänä, och Possessorerne af Saris och Hapaniemij gårdar prætenderat för detta Ius Patronatus, men samma gårdar ähre nu under Cronan	Crono	— — —
38	10	1	49	Warit under Församlingens Prästewahl och Consistorij Disposition	Crono	— — —
—	17	—	17	— — — — —	Kyrckian och den öfriga deelen af församlingen i Åbo Lähn.	— — —
3	—	—	3	— — — — —	sammaledes i Åbo Lähn	— — —

**12. Specification uppå alle Pastorater och Giäll uti W
Städer ähro, 2:o Slätt, 3:tio Konungzgårdar, 4:to Konungs Lad
af Ridderskapet och Adelen Tillägnat sigh lus Patronatus, 7:
för Regal Pastorater.**

Lähn.	Härader.	Sochner.	Städer.	Slätt.	Kongz- Gårdar.	Kongz Ladugårdar.
Wij- borgz	Stran- da	Wij- borgz	Wijborgz stadh Wijborgz förstadh el: Syka- niemi	Wij- borgz	— —	{ Yxpå och Lille-Slätz Lad- gården medh någre fle Reducerade Sättegårdar
		Säckierf:	— —		— —	Finnes någre Säterier son ähro Reducerade och een dhel sedan på lijfztidh för länt een del rustas före och Prästegården af Kongl Maij:tt Donerat
	Lapp- wäsi	Biörckö	— —	— —	— —	Hela sochnen är under Kongl: Maij:tt Reducera och warit friiherskap
		Taipa- sarj	— —	— —	— —	Yxnäs och Taipala Ladu- gårdar, för Yxnäs Rusta- och Tajvale gårdh är prä- stebohl
		Lumäcki	— —	— —	— —	— — — — —
		Lappwäsi	Lapp- strands, men nu stadz rät- tigheten afskaffat	— —	— —	— — — — —
		Sawitai- pal	— —	— —	— —	Een Sättegårdh Reducera under Kongl. Maij:t och Prästebohllet af Kongl Maij:tt Donerat
		Ioutzenus	— —	— —	— —	Någre små Säterijen son rustas före och ligger kyr- kian på dhes ägor

rgz och Nyszlätz Lähn hvaruthi Bewijses I:o Uthi Hwilcka Sochner
rdar, 5:to Huru många Skatte och Frälsehemman, 6:to Hwarest någon
hwadh grundh kyrckian ligger och 8:vo Hwilka tillförene ähre haldne

Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat sigh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrckian ligger.	Häldne för Regal Pastorat.
Skatte	Krono	Frälse	Summa			
	363	31	394	— — — — —	Kyrckian lig- ger på stadzens grundh	altijdh hållit för regalt Gield <i>Regal.</i>
	"	"	"	— — — — —	Kyrckian lig- ger på slätz- ladugårdens grundh	altijdh för regalt hållit.
	198	29	227	— — — — —	— — — — —	hålles således för Regalt <i>Regal.</i>
	131	—	131	— — — — —	— — — — —	hålles för Regalt <i>Regal.</i>
	230	5	235	— — — — —	— — — — —	hålles för Regalt. <i>Regal.</i>
	98	1	99	— — — — —	— — — — —	hålles för Regalt. <i>Regal.</i>
	318	18	336	— — — — —	— — — — —	hålles för Regalt. <i>Regal.</i>
	223	3	226	— — — — —	Kyrckian lig- ger på präste- bohlets grundh	hålles för Regalt <i>Regal.</i>
	104	—	104	— — — — —	Kyrckian lig- ger på dhe Re- ducerade säte- rijs ägor	Regalt giäldh <i>Regal.</i>

Låhn.	Häradet.	Sochner.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.	Kongz Ladugårdar.
	Iäskis	Iäskis	— —	— —	— —	Safwiniemi och Niemis ladugårdar medh Reducerade säterien som rustas före och Till öfwerste sät anslagit ähr medh ett Til Lifztijdh Donerat
		Ruokolax	— —	— —	— —	Någre Reducerade säterien som Rustas före
	Euro-pä	Mähla	— —	— —	— —	Någre säterien som rustas före
		Kiwinäbb	— —	— —	— —	Kiwinäbb ladugårdh som nu ähr prästebohl
		Nykyrkie	— —	— —	— —	Wammelsu Ladugårdh som nu rustas före och någre Sahl. gref Lictou Säterien som och ähro Reductionen underkastad
	Kymene-gårdz Låhn	Wederlax	— —	— —	— —	Någre Reducerade Säterien som Rustas före och till officerarnes Boställen anslagne
	Wec-kelax	Weckelax	— —	— —	— —	Cärnas Gårdh som rustas före och elliest har hr Lag:n Iohan Creutz dän een säte-gårdh Sippola
		Kymene	— —	— —	Kymmene kongsgård som Generalen Fertzen köpt af K: M:tt o. kronan men är K: Maj:tt lösen förbehållen	— — — — —
		Pyttis	— —	— —	— —	H. lagman Creutz har här någre Reducerade säterier som han rustar före o. öfw. l:n Melijn jämbwal ett på lifztids förläningh

Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat slgh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrkan ligger.	Häldne för Regal Pastorat.
Skatte	Krono	Frälse	Summa			
	475	3	478	— — — — —	— — — — —	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	501	—	501	— — — — —	— — — — —	Reg: gieldh <i>Regal.</i>
	514	94	608	— — — — —	— — — — —	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	232	147	379	— — — — —	— — — — —	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	109	278	387	— — — — —	— — — — —	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	224	—	224	— — — — —	kyrkian lig- ger på präste- gårdz ägor som är af Kongl. Maijt Don:	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	230	20	250	— — — — —	— — — — —	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	83	13	96	Härskapet som kiöpt kongzgården	ligger på gårdzens grund	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	207	33	240	Sahl. Kongl. Rådet H:r Lårentz Creutz	— — — — —	nu Regal <i>Regal.</i>

Låhn.	Härader.	Sochuer.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.	Kongz Ladugårdar.
Ny-szlätz	Saf-wolax Öfre-delz	Elimä	— —	— —	— —	2:ne Sätægårdar förlänte hans Exell: Hr gref Wrede medh någre andre Säterijen hr Cap: Fabian Wrede Donerade alt till Ewerdelig egendomb
		Lapp-träsk	— —	ligger under lapträsk kyrkio i Nyland höfdingedömmen och här under ett Hr Ro lambz Sätterie som ähr Caszerat		
		Walkeala	medh dhen dhel af sochnen som ligger till lapwäsi H:			2:ne Reduc:e säterijen som ähre anslagne till officerarnes Boställe
		S:t Michel	— —	— —	— —	Sairala Ladugårdh som nu Rustas före och dhes uthan någre Reducerade säterijen medh 1 på 10 åhr förlänt
		Kangas-niemj	— —	— —	— —	Hehla sochnen Reducerat under Cronan som war hr:r Palerne Donerat
		Piexe-mäcki	— —	— —	— —	Ett Reducerat säterij på Lifztidh förlänt
		Cristina	— —	— —	— —	Brahelinna gårdh som nu är öfwerste säte och från hr:r gref:r Braherne reducerat
		Mendu-hariu	medh dhen dhel af sochnen som ligger i lapwäsi häradh			
		Medle-del	Randa-salmi	— —	— —	Randasalmi Ladugårdh som nu rustas före
			Iorrois	— —	— —	2:ne Reducerade säterijen som rustas före och prästebohlet af K. M:tt Donerat
		Läppa-wirda	{ Reducerat hehla sochnen ifrån hr:r Wachtmeisterne och prästebohlet af Kongl. Maj:t Donerat			

Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat sigh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrckan ligger.	Häldne för Regal Pastorat.
Skatto	Krono	Frälse	Summa			
	129	214	343	Donat: tillägnat sigh Ius Vocandi	— — — —	<i>Regal.</i>
	66	2	68	Rolamb tillägnat sigh Ius Vocandi	— — — —	nu Regal <i>Regal.</i>
	187	1	188	— — — —	kyrkian lig- ger på dhe Re- ducerade säte- rijs ägor	Regalt <i>Regal.</i>
	434	89	523	Donat. tillägnat sigh Ius Vocandi	— — — —	Regal <i>Regal.</i>
	104	44	148	Donat. tillägnat sigh Ius vocandi	— — — —	<i>Regal.</i>
	171	11	182	— — — —	kyrkian står på prästegår- dens grundh som af Kongl. Maj:tt är Don.	Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	247	—	247	H:r grefwe Brahe tillägnat sig Ius vocandi	— — — —	Regal Gjeldh <i>Regal.</i>
	62	54	116	— — — —	kyrkian lig- ger på präste- gårdz ägor som är af Kongl. Maj:tt Don. till prästebohl	<i>Regal.</i>
	292	8	300	— — — —	— — — —	altidh för Re- gal hållit <i>Regal.</i>
	135	—	135	— — — —	— — — —	altidh warit Regalt gieldh <i>Regal.</i>
	188	7	195	— — — —	— — — —	Regalt <i>Regal.</i>

Låhn.	Härader.	Sochner.	Städer.	Slätt.	Kungz- gårdar.	Kungz Ladugårdar.
		Cuopio	— —	— —	— —	Tawisalmi Ladugårdh som ähr anslagen militiet men elliest hehla sochner Reducerat från h:s Exell gref Per Brahe
		Idesalmi	warit grefwe Pehr Brahes Frijerskap men nu hehla sochner Reducerat och prästebohlet af Kongl. Maj:t förlänt			
	Nedre- del	Saminge	Nystadh men nu Demo- lerat	Ny- slätt	— —	Aholax och Häikiupochia niemi [?] som rustas för
		Kärimäki	— —	— —	— —	Hannulanpälde rustas för och elliest för ett anna Reducerat säterij
		Sulkava	— —	— —	— —	2:ne säterien som nu ru- stas före
		Pumala	— —	— —	— —	Prästebohlet af Cronogod: Don: elliest inge säterier har i sochner warit uthar kyrekioherdarne af Con- sistorium Tillsatte men äh nu afdhelt församblingh af huf:d sochnerne i Safvo- lax som lydt under Ny- slätt
		Iockas	— —	— —	— —	Reducerade säterien som rustas före

Hemman.				Ridderskapet och Adelen tillägnat sigh Ius Patronatus.	På hwadh Grundh Kyrkan ligger.	Håldne för Regal Pastorat.
Skatte	Krono	Frälse	Summa			
	305	—	305	Gref Per Brahe tillägnat sigh Ius vocandi då godset war hans	— — — —	Regalt <i>Regal.</i>
	295	3	298	Sammal. H. gref Brahe sigh till- ägnat Ius vocandi då godset war h:s	— — — —	nu Regal <i>Regal.</i>
	152	8	160	— — — —	— — — —	Regalt <i>Regal.</i>
	155	1	156	H. öfwerste Burg- haussen sig till- ägnat Ius vocandi då godsens woro Reducerade	— — — —	<i>Regal.</i>
	100	1	101	Öfversten Pistol- kårs har tillägnat sig Ius vocandi då godsen woro ored- ucerade	— — — —	<i>Regal.</i>
	143	—	143	— — — —	— — — —	Regal <i>Regal.</i>
	294	—	294	— — — —	— — — —	Regalt <i>Regal.</i>

13. Specification uppå alle Pastorater och Giäll uti Ke

Lähn.	Stift.	Härader.	Sochner.	Städer.	Slott.	Konungz- gårdar.
Kexholms Södre	Wijborgz	Södre L:n elr Foug- derie	Räisälä	Kexholms	Kexholms	— —
			Pyhäjerfj	— —	— —	— —
			Sackula	— —	— —	— —
			Rautus	— —	— —	— —
		Norre Lähns	Reisälä	— —	— —	— —
Dito			Hijtola eller	— —	— —	— —
Norre L:n			Tiurala	— —	— —	— —
			Kurckjockj	— —	— —	— —
			Jackimawara	— —	— —	— —
			Jougio	— —	— —	— —
			Vgoniemi elr Kesselax	— —	— —	— —
			Pielisjerfwj	— —	— —	— —
			Liebelitz	— —	— —	— —
			Kijdes	— —	— —	— —
			Tohmajerfwi	— —	— —	— —
Dito	Wijborgz	Norre L:s Fougde- rie	Ilomantz	— —	— —	— —
Norre			Pelgijerfui	— —	— —	— —
Fougde-						
rie			Salmis	— —	— —	— —
			Suistama	— —	— —	— —
			Sordawalla	Een liten fläck ar 100 bor- gare on- gefer		— —
			Suo Jerfwi	— —	— —	— —

Hölm's Låhn etc.

Kongl.- adugårdar.	Hemman.				Ridderskapet och Adelen tilläg- nat sig Tus Patro- natus.	På hwad grund Kyrckian ligger.	Hälne för Regal Pastorater särdel. I Sal. Gref Sperls indelning.	
	Skatte	Crono	Frälse	Summa				
Rijsi- der [?] ch Perno	—	16	—	16	— — —	— — —	} Regale.	
— —	—	241	—	241	— — —	— — —		
— —	—	212	—	212	— — —	— — —		
— —	—	220	—	220	— — —	— — —		
— —	1	179	—	180	— — —	{ Kongl. Maj:ts och Cronones Landh	} Regale.	
— —	—	299	—	299	— — —			
— —	—	384	—	384	— — —			
— —	—	368	—	368	— — —			
— —	—	357	—	357	— — —	— — —	Regal.	
— —	—	203	—	203	— — —	— — —	} Regal.	
— —	—	450	—	450	— — —	— — —		
— —	—	326	—	326	— — —	— — —		
— —	—	222	196	418	— — —	— — —		
— —	—	255	—	255	— — —	— — —	{ Om Kyr- kiorne ligga på Cronones el: Frelses grund wet man intet	
— —	—	103	71	174	} — — —	{ — — —		
— —	1	165	39	205				
— —	—	76	—	76	— — —	} Crono	} Regal.	
— —	1	201	33	235	— — —			
— —	—	375	35	410	— — —	— — —		
— —	—	86	25	111	— — —	Äfven som Pelgijerfwj.		

14. Specification uppå alle Pastorater och Giäll lyda hwilcka Socknar Städer äre, 2:o Slått, 3:o KongzGårdar, 4 6:o Hwarest någon af Ridderskapet och Adelen tillägna Hwilcka tillförende äre håldne för Regal Pastorater.

Lähn.	Härader.	Sockner.	Städer.	Slått.	Kongzgårdar.	Kongl. Ladugårdar.
Uhlå-borgz L:n	Norre Fögderij	Kiemi Sochn	— —	— —	— —	— —
		Ijä Sochn	— —	— —	— —	— —
		Öfwer Ijä S:n	— —	— —	— —	— —
		Uhlå Sochn	Uhlå Stad	Uhlå-borg	— —	Enn afhyst Ladugård ä Don: under staden
		Carlöö Sochn	— —	— —	— —	— —
		Limingå S:n	— —	— —	— —	— —
	Södre Fögderij	Salå Sokn	Brahe Stadh	— —	— —	— —
		Pyhäjoki S:n	— —	— —	— —	— —
		Calajoki S:n	— —	— —	— —	— —
		Lächto Sochn	— —	— —	— —	— —
		Kelfwiå S:n	— —	— —	— —	— —
		Gamble Carlby S:n	Gamble Carlby S.	— —	— —	— —
		Cronoby S:n	— —	— —	— —	— —

s under Åbo Stifft, uthi Österbottn, hwaruti uthwijses 1:o Uthi
 ongl. Ladugårdar, 5:o Huru många Skatte, Crono och Frälse Hemman,
 gh Ius Patronatus, 7:o På hwadh Grund Kyrckiorne liggia och 8:o

Skatte	Hemman Små och Store			Ridderskapet och Adelen tillägnat sig Ius Patronatus.	På hwadh grund Kyrckiorne liggia.	Häldne för Regal Pastorater.
	Crono	Frälse	Summa			
198	147	—	345	Sahl. H:r Claus Stiern- skiöldz Norkiöpingz Beslutz Frelsse	Såsom Kyrck- kiorne den	<i>Regal.</i>
150	154	—	304	} Sal. H:r Åke Axelssons Frijherrskap	tijden Landet	<i>Regal.</i>
40	64	—	104		först blifwit populerat äre	<i>Regal.</i>
166	117	—	283	Sal. H:r Eric Gyllen- stiernas Frijherrskap	upbygde och den tiden	<i>Regal.</i>
44	39	—	83	Sal. H:r Wilhelm Tau- bes frijherrskap	inge Frälßen eller Dona-	<i>Regal.</i>
286	102	—	388	Sal. H:r Mathiæ Soops Frijherrskap	tioner warit hafwa;	<i>Regal.</i>
328	112	—	440	Sal. Kongl. Drätzetens H:r Grefwe Peer Bra- hes Norkiöpingz Be- slutz Frälsse	— — — Altså	berättes af ålder hafwa varit Regale <i>Regal.</i>
279	83	—	362	Sal. H:r Claes Biel- kenstiernas Frijherrsk.	kunna Kyrck-	<i>Regal.</i>
240	102	—	342	Sal. H:r Schering Ro- senhanes Frijherrskap	kiornesgrund ey annors än	<i>Regal.</i>
138	84	—	222	Sal. H:r Gustaf Horn Efwertsons Norkiö- pingz Besluuts Frelsse	för Cronones considereras.	<i>Regal.</i>
65	15	—	80	Sal. Fruu Giörel Po- ses Norkiöpingz Be- sluuts Frelsse		<i>Regal.</i>
143	59	—	202	Sal. H:r Gustaf Ba- ners Frijherrskap		<i>Regal.</i>
94	7	—	101	Warit Crono Behållen till Hospitaletz vnder- håld		<i>Regal.</i>

Lähn.	Härader.	Sockner.	Städer.	Slätt.	Kongsgårdar.	Kongl. Ladugårdar.
Korsholms Lähn	Norre Fögderij	Pedersöre S:n	Jacobs Stad.	— —	Pinonäs Kongs-gård	— — —
		Ny Carlby Soken	Ny Carlby Stad.	— —	Don:t St:	— — —
		Lapå Soken	— —	— —	— —	— — —
		Wörå Soken	— —	— —	— —	— — —
		Stoor Kyrå S:n	— —	— —	— —	— — —
		Lill Kyrå S:n	— —	— —	— —	— — —
	Södre Fögderij	Mustasaari S:n	Wasa St.	— —	Korsholms Kongs-gård	1:o Södre Ladugården innehafv. H. Landzhöfdingen.
		Malax Soken	— —	— —	— —	2:o Norre Ladugården är Donerat staden
		Laihela Soken	— —	— —	— —	— — —
		Illmoila Soken	— —	— —	— —	— — —
		Lappfierz S:n	Christinae Stadh.	— —	— —	— — —
		Närpis Soken	— —	— —	— —	— — —
Cajana-borgz Lähn	Cajana Fögderij	Paldamo S:n	Cajana St.	Cajane-borg	— —	Een afhyst Ladugård Donerat Staden
		Sottkamo S:n	— —	— —	— —	— — —

Hemman Små och Store				Ridderskapet och Adelen tillägnat sig Ins Patronatus.	På hwadh grund Kyrckorne liggia.	Håldne för Regal Pastorater.
Skatte	Krono	Frälse	Summa			
248	100	—	348	Sal. Fäldtherrens H:r Grefwe Jacob Dela- gardies Norkiöpingz Beslutz F.	} — — —	berättes af ålder hafwa varit Regalt <i>Regal.</i>
136	71	—	207	Sal. Fäldtmarskalkens H:r Grefwe Clas Tottz Grefweskaf	Såsom Kyrck- kiorne den	<i>Regal.</i>
147	43	—	190	Sal. H:r Iöran Paikuls Friherrskap	tijden Lan- det först blif-	<i>Regal.</i>
193	69	—	262		wit populerat	{ berättes af ålder hafwa varit Regalt <i>Regal.</i>
170	24	—	194		äre upbygde,	
116	23	—	139	Sal. Rijkz Ammi- ralens H:r Grefwe Gabriel Oxenstiernas Grefweskaf	och den tij- den inga Frälsen elr Donationer	{ berättes af ålder hafwa varit Regalt <i>Regal.</i>
218	78	—	296		warit hafwa;	
96	7	—	103	Sal. H:r Gustaf och Christer Bondes Fri- herrskap	Altså	<i>Regal.</i>
121	23	—	144	Sal. H:r Grefwe Clas Tottz arfgodz	kunna Kyrck-	<i>Regal.</i>
143	36	—	179	Sal. Fäldtmarskalkens H:r Simon Gründel Helmfeltz Norkiöp. Besluts F.	kiones grund ei annars än	<i>Regal.</i>
41	79	—	120	Sal. H:r Jacob och Anders Lilliehöökz Friherrskap	— — —	{ berättes af ålder hafwa varit Regalt <i>Regal.</i>
174	89	—	263		för Cronones	
339	35	—	374	Sal. Kongl. Drotze- tens H:r Grefwe Peer Brahes Friherrskap	considereras.	<i>Regal.</i>
200	18	—	218			

15. Till alla Gouverneurer och Landshöfdingar med een förteckning på de i hwart ock ett Lähn warande regale Pastorater jempte befordning att de wid deras vacance, förfara efter Kyrkiolagen och Landshöfdinge Instructionen. Af Stockholm d. 16 Augusti 1693.

Carl med Gudz nåde etc.

Wår ynnest och nådige benägenhet med Gudh Altmächtig trooman Gen: Major ock Landzhöfdinge. Utaf hoosgående förteckningar Sub n:o 1 ock 2 hafwa i till att see, hvilcka giäld ock Pastorater, uti Edert anförtrodge Lähn, wij hafwa förklarat för regale, ock hvilcke wij derföre intet vela anse, warandes härjempte wår nådige willie ock befordning, så snart någon af *de regale giälden* här efter blifwer vacant, ock ledigt, att dermed förfares efter wår af trycket utgångne *Kyrkiolag det 19 Cap. och 10 §, samt Landzhöfdinge Instructionen*, som förmår att Landzhöfdingen likmätigt wår nådige resolution af d. 7 Aug: åhr 1684, intet skall tillåta dät någon kyrkioherde af Biskoppen ock Consistorio dijt må tillsättas, utan har han straxt att gifwa oss tillkänna, enär något sådant giäld blifwer ledigt, på dät wij wid slika öppningar, måge hafwa tillfälle att befordra, antingen *de Präster, hvilcka genom trogen upwackning, ock mycket utståndit beswär, uti krig eller wid Scholor ock Gymnasier, eller ock elliest hafwa giordt sig till någon Nåd ock befordring werdige* och wähl förtiänte, så att enär något regalt giäld blifwer ledigt, skall *Biskoppen wara skyldig icke allenast att gifwa oss dät samma immediate tillkänna, med förslag på dem hvilcke consistorium till sådan lägenhet pröfwar wara den werdige och skickeligeste, utan ock eder dessutan notificera*, Hafwandes i sedan oss att förståndiga, hwad Biskoppen ock consistorium eder i så mätto wid handen gifwit, med hwad J derwid kunna hafwa att påminna, dock förbehålle wij oss frij mackt, antingen een af dem som således föreslås eller ock någon annan att utwällia, den wij sielfwe känne ock wetta wår nådige befordring wara wärdig etc.

Actum ut supra.

Carolus.

Carl Piper.

16. Till alla Biskopar och Superintendenter d.
16 Aug. 1693.

Vtaff hoosgående förteckningar sub N:o 1 och 2 hafwe I till att see hwilka Gäldh och Pastorater uthi Edert anförtrordde Stifft wij hafwe förklarat för Regale, och hwilka wij dherføre inthet willia ansee, warandes heriempte till Eder vår nådige willie och befallning så snart något af dhe Regale Gällen herefter blifwer vacant och ledigt att dhermedh förfahres efter vår af trycket uthgångne Kärkiolagh, som vår Landzhöfdingen meddeelte Instruction förmåhler. Men särdeles att dhe strax skole gifwa oss tillkänna enär något sådant Gäldh blifwer leedigt, på dhet wij widh sliکه händelsser måge hafwa tillfälle att befodra antingen dhe Präster hwilka genom trogen upwaktning och mycket uthståndit beswär uthi krig eller widh Scholor och Gymnasier eller elliest hafwe giort sigh till någon nådh och befordring wärdige och wäl förtiänte; Ty hafwe I och widh sådan sigh tilldragande yppning jämppte dhet att I oss immediate dhet samme tillkännagifwen medh förslagh på dhem hwilka I och Consistorium till samme lägenheet pröfwe wara dhe wärdig- och skickeligaste, jämwäl dherom tillijka behörigen att notificera Landzhöfdingen, som wåre ordres hafwe oss att förständigä hwadh han dherwidh må hafwa att påminna, förbehollandes wij oss dok frij makt anten een af dhem som således föreslås, eller och någon annan att uthwällia dhem wij sielfwe känne och wetta vår nådige befordringh wara wärdigh. Skulle och något Gæld af dhem wij uppå ofwanbe:de förteckning sub N:o 1 hafwe annoterat och förklarat för Regale befinnes med rätta sortera och lyda under någons jure patronatus, så wele wij dhensamma een sådan rättigheet hermedh intet hafwa betagen, alleenast han wijser sin rätt dhertill wara sådan och af dhen fullkombligheet som vår uthfärdade Kärkiolagh i dhet 19 Cap. och 12 § fodrar och kräfwet, hafwandes wij i nåder beordrat Landzhöfdingen att han på tienligit sätt skall låta publicera dhet ehoo som prätenderar att äga jus patronatus till något pastorat af dhem wij nu för Regale förklarat, skall wara plicktigh innan 6 månaders dagh ifrån Publicationens dato att inlefwera till honom dess bewijs och skääl till ofwanbe:de rättigheet, eller och dher han sådant försummar och underlåter, aldriгh mehr hafwe att göre sigh hopp om dess äthniutande, uthan sådan rättighet sedermera och i framtijden aldeles wara förlustigh. Der sigh och tilldraga skulle att wij någon meriterad och oss bekändh Prästman wille hafwa befodrat till

någotdhera af dhe Gåldh eller Pastorater hwilka finnas annoterade uppå förteckningen N:o 2 och wij inthet ansee för Regale, skall sådant icke heller oss wara betagit uthan förbehålle wij oss dhertill äfwen wål frij makt ehuru wål wij elliest och i gemeen medh dhemsamme wele låta förfahra effter Kärkolagens 19 Cap. och dhes 7 och 8 § dok dheras rättighet opräjudicerad hwilke till något af desse Gåldh kunne äga jus patronatus. Stockholm den 16 Aug. 1693.

Carl.

Bilaga.

Från Åbo Domkapitels Arkiv. Kongl. Bref. Band I. Fol. 562.

N:o 1.

Förteckning uppå dhe Pastorater som Kongl. Maj:tt will hafwa förklarat för Regale uthi Åbo Stift. Stockholm d. 16 Augusti A:o 1693.

Åbo Låhn.

Wehmo Härad

{	Wehmo	} Capell
	Lokalax capell	
	Töfsala	
	Jnnio	
	Warisal	
	Fagernäs	
{	Nykyrkio. Nystad	} Pastorat
	Dito Sochn under Nystadz	
	Letahla	
	Hinnerjocki capell	
	Dito Sochn och	
	Pyhema Pastorat med	
{	Råda's Capell	} Capell

Masko Häradh

{	Masko	} Capell
	Nousis	
	Reeso. Nändahls Stad	
	Wärfru Kyrkio Sochn. Åbo Stad och Slott.	
	Pöyttis	
	S:t Märten's Sochn	
{	Lundo	} Capell

<i>Pijkie Härad</i>	Pijkie	
	S:t Karins Sochn	
	Pemar	
	Sagu	
	Pargas	
<i>Hallicko Häradh</i>	Hallicko	
	{ Vskela	} Capell
	{ Sahlo	
	{ S:t Bertill	
	Bierno	
	Kimmitto	
<i>Wirmo H.</i>	Korpo	
	Nagu	
	Rimito	
	Lehmo	
	Wirmo	

Biörneborgs Lähn.

<i>Nedre Satagunda H.</i>	Ulfzby. Biörneborgz Stad.
	Cumo
	Eufra
	Raumo. Raumo Stadh
	Eufra äminne med den dehlen af Lappo
	Sochn som därunder sorterar.

Öfre Satagunda Häradz

<i>öfre dehl</i>	—	Birkala Hariu	
		Messuby Teisko	
		Ruowesi	
		{ Wirdois	} Capell
		{ Etzeri	
		{ Kuru	
		Oriwesi	
		Cangasala	
		{ Cuhmalax capell	
		{ Pälkene fierding i Tafwastehuus lähn	
		Lämpälä	
		{ Wesilax med	
		{ Wesikansa	

<i>Öfre Satagunda Häradz</i>	{ Ikalis
<i>nedre dehl</i>	{ Kyro

{ Mouhierfwi
 { Karku
 Törfwis
 Hwittis
 Loimijocki

Åland.

Sund. Castellholms Slott
 Saltwijk
 Finström
 Hammerland
 Åkeröö Capell
 Jommala
 Lemmeland
 Föggell
 Kiökars capell
 Kumblinge

Nyland.

Raseborgz östre dehl — Estbo

Kyrkslätt

Siundo

Loijo

Wichtis

Raseborgz wästre dehl — Jngo

Karis

Ekenäs Stad

Poijo

Karisloijo

Tenala

Tawastehuus Lähn

Nedre Hällola — Janakala

Wähno

Tawastehuus Stad och Slott.

Öfre Sexmäcki Pälkenä

Nedre Sexmäcki Hattula

Sexmäcki

Achas

Urdiala

Tammela

Sommero

Österbottn.

Uhlaborgz lähn.

Norre Fögderije —

{ Kiemi

{ Kiemiträsk

{ Terfwåla

{ Murola

{ Jå

{ Haukipudas

Öfwer Jå eller Pudasjerfwi

{ Uhleå. Uhleå Stad och Uhlaborgs Slott.

{ Uhleå-Salö

{ Muhås

Carlö

{ Limmingo

{ Kembele

{ Törnefwå

{ Lumijocki

{ Sahlo, Brahestad

{ Wihandi

{ Sickajocki

{ Pawola

{ Frantzela

{ Pulkila

Södre Fögderij

{ Pyhäjocki

{ Åulahas

{ Hopå jerfwi

{ Pyhajerfwi

{ Calajocki

{ Alawieska

{ Yliwieska

{ Pidiserfwi

{ Reisserfwi

{ Hopojerfwi

{ Låchto

{ Toholammi

Kelfiå

{ Gamble Carlby. Gamble Carlby Stad
 { Öfwer wettill
 { Cronoby
 { Terfwajerfwi.

Korssholms Lähn.

Norre Fögderij

{ Pedersööre. Iacobstad.
 { Lappajerfwi
 { Ny Carlby. Ny Carlby Stad
 { Munsala
 { Lappå
 { Narasluoma
 { Cauhafwa
 { Curdan [= Kuortane]
 { Ahwen [? = Alavo]
 { Wörrå
 { Orawais
 { Storkyro
 { Ylistaro
 Lillkyro

Södre Fögderij

{ Mustasari. Wasa Stad.
 { Qweflax
 { Malax
 { Solfwo
 Laihela
 { Illmola
 { Kurila [= Kurikka]
 { Kauhajocki
 Lappfierd. Christinaestad
 { Närpis
 { Korssnääs
 { Östermarck

Cajanaborgz Lähn

Paldamo

Cajana Stad. Cajanaborgs Slott

Sotkamo

Wästerbottn

Kiemi Lappmarck Kusama.

N:o 2.

*Förteckning uppå dhe Pastorater som Kongl.
Maij:tt intet will ansee för Regale uthi Åbo Stift.
Stockholm den 16 Augusti Å:o 1693.*

Biörneborgz Lähn.

Nedra Satagunda Härad Sastmähla

Kiuhlo

Säkylä

Lappo

Öfre Satagunda härads
öfre dehl.

Keuru.

Nyland.

Raseborgz Östre dehl Loppis

Raseborgz Wästre dehl Kisko

Tawastehuus Lähn.

Öfre Sæxmäcki härad Sahalax

{ Längelmä

{ Curowesi [=Kuorewesi] capell i Åbo Lähn

Nedre Sæxmäcki h. Kalfwola

Pungalatio.

Bilaga 2.

Från Borgå Domkapitels Arkiv. Kungabref. Band 1. 1678—
1696. N:ris 203 och 204.

N:o 1.

*Förteckning uppå dhe Pastorater som Kongl.
Maij:tt will hafwa förklarar för Regale uti Wi-
borgs Stift. Stockholm d. 16 Augusti 1693.*

Wijborgs Lähn.

Stranda Härad — { Wijborgs Sochn. Wijborgs Stad.
 { Kackis

- { Sikaniemi
 { Wijborgs Slott
 Hospitalet Pansarlax
 Sackjerfwi.
 Biörköö.
Lappwäsi H: — { Taipalsari
 { Clemi capell
 Lumäcki
 Lappwäsi
 { Safwitaipal
 { Suonienimi [= Suomenniemi]
 Joutzenus
Jäskis H: — { Jäskis
 { Kirfwus capell
 { Roukolax [!]
 { Rautajerfwi capell
Eurepä H. — Mähla
 Walkierfwi
 Kiwinebb
 { Nykörke
 { Kuolemajerfwi
Kymmenegårds Lähn Wederlax
 { Wekelax. Wekelax Stad.
 { Sipulla [= Sippola]
 Kymmene
 { Pyttis
 { Elimä
 { Aniala
 Walkeala.

Nyslotts Lähn

Safwolax öfre dehl — { S:t Michell
 { Hirfwensalmi
 Kangasniemi
 Piexemäcki
 Christina
 Menduhariu
Safwolax medell dehl — Randasalmi
 Jorrois

Läppewirda
 Cuopio
 Jdensalmi
 Pielawäsi
 Säminge. Nyslott.
 Kärinäcki
 Solkawa
 Pumala
 Jockas.

Nylandh

Borgo Lähn el:r Härad { Helsing. Helsingfors Stad.
 { Östersundom
 Nurmjerfwi
 { Sibbo
 { Östersundom
 Tussby
 { Borgo. Borgo Stad.
 { Askola } capell
 { Pukiela }
 Mäntzelä
 Perno
 { Lapptresk
 { Artsiö
 { Artjerfwi [med annan hand: NB är det-
 samma som Artsiö].

Tawastehuus Lähn

Öfre Hällola Härad { Hällola
 { Asikala
 { Nastola
 { Heinola
 { Kiärkelä
 Orimattila
 Jtimä
 Syssmä
 Koskipä [med annan stil: Numera Gust.
 Ad:s Församling]

- Nedre Hällola H.* — { Hauho
 { Tulås
 { Loupiois
 { Lampis
 { Koskis
 Padasjoki
Öfre Sexmücki { Jämbsä
 { Korpilax
 Laukas
 Jyfwesskylä capell
 Rautalambi
 { Wijtasari
 { Kifwijerfwi

Kiäxholms

- Södre Lähn* — Sackula
 { Kexholms Stad
 { Pyhäjerfwi
 { Reisselä
 { Caukola capell
 { Hittola
 { Jllmoila capell [= Ilmes]
 Jougio
 Croneborg eller Kurckijocki
Dito Norre Lähn Sordewalla
 { Tockmajerfwi
 { Mariæ capell [= Kihtelyswaara]
 Kides
 { Pelisjärfwi
 { Nurnis capell
 Jmbilax
 { Libelitz
 { Cawi capell

Ryska Pastorat

Sordewalla i Sordawalla Sochn
 Tiurola i Hittolla Sochn

N:o 2.

*Förteckning uppå dhe Pastorater som Kongl.
Maij:tt intet will ansee för Regale uthi Wijborgs
Stift. Stockholm d. 16 Aug. 1693.*

Nyland

Borgo Lähn eller Härad. Mörskom.

Tawastehuus Lähn.

Nedre Hållola H. — Cuhmois

Öfre Särsmäcki — Sarjerfwi

Kiäxholms

Södre Lähn — Rautus

Ugoniemi eller Keselax

Jackimwara

Norre Lähn — Pelgijerfwi

Salmis

{ Jlomantz

{ Enos capell

Ryska Pastorat:

Suojerfwi uti Jlomantz Sochn

Suistama i Jmbilax Sochn

Salmis i Salmis Sochn.

17. Landshöfding And. G. Lindehielms underdåniga skrifvelse af den 18 Augusti 1693.

Stoormächtigste

Allernädigste Konungh.

Såsom Eders Kongel. Maij:tt iämppte dess nådige breeff aff den nästframleedne 24 Julij nådigst behagat låtha foga een förteckningh på dee pastorater som Eders Kongel. Maij:tt i detta höffdingedöme för regale nådigst tackes förklara; Medh nådigh befallningh det iagh skulle underdånigst weeta låtha, om Pastoraterne därutinnan medh deres rätta namn ähre införde; Sedan om dee ähre belägne uti dee härader hwarunder dee opføres; för det tredie om annexerne ähre

dragne under deres rätta Moderkiörkor, el:r om någon för Moderkiörkia wore opfördh som toorde wara annex, el:r för annex som wore Moderkyrckia; Sedan om någre för annexer toorde wara anno-terade, som doch ähre särskilte kiörkor; och sist om under detta höffdingedöme sortere alle dee giäldh, som på förteckningen ähre opförde, eller om fleere lyda härunder; altså länder därpå till underdånigst och skylligst swar, att opsattet ähr till nampn, härader, och annan omständigheet formerat aldeles som gielden här finnes; utan att iagh något mehr weet att läggia därtill, eller elliest påminna, än allra-mest, att iagh och till hwar Sochn som hafwer Cappell under sigh, fogat nampnet däraff; I fall det skulle finnas nödigt och så att in-föra; Icke heller ähr här i höffdingedömet fleere giäldh, än detta op-satt innehåller, mehr än i Wijborgs förstadh Sijkaniemi, som i en långh tijdh medh Slottet warit Combinerat; Och ingen weet giffwa beskiedh, om det för regale böör ansees; om icke i anseende till Slottet, Så och att Slotts Ladugorden, som nu berustas, lyder där- under; Dessutom ähr och Hospitals församlingen här wijdh Staden, kallat Pansarlax, som alleenast består aff dee fattige hoos där niuta aff Eders Kongl. Maj:tt deres underhåldh; och doch hafwa deres sär-skilte predikant; den Bijskopen, utan Communication medh Landz-höffgingen plägar djt förordna. Detta ähr hwadh iagh härutinnan till ett underdånigst swar icke skolat lemna oförmåhlt, i döden för-blijffwandes

Allernädigste Konungh

Eders Kongel. Maj:tz

Allerunderdånigste, troohörsammaste och
skylligste tienare och undersåthe

Aff Wijborgh d. 18

Aug. 1693.

And: G. Lindehielm.

Bilaga.

*Förtäckningh Angående den af Kongl. Maj:tt
på Regale giällen i Wijborgz Höffdingedöme Nå-
digst öfwersendhe Specification.*

Wijborgz Lähn.

Stranda Härad: Wiborgz Stadh, medh Wiborgz }
Sochn, som kallas Klösterkyrkian; } än Slättet och
samt Cappellet derunder Kackis } Sijkaniemi

	Säckjerfwi	— —	
	Biörkö	— — —	
<i>Lappwässi Här:</i>	Taipallsarj	— —	dher under Clemi Capell
	Lumäki	— — —	
	Lapwässi	— —	
	Safwitaipall	—	dher und. Suomeniemi Capell.
	Joutzennus	— —	
<i>Jäskis Häradh</i>	Jäskis	— — —	dher und. Kirfwus Capell
	Ruokolax	— —	
<i>Europä Härad</i>	Mähla	— — —	dher und. Wallkiassarj Capell
	Kifwinäbb	— —	
	Nykyrkia	— —	dher und. Colemajerfwi Capell
<i>Kymmenegårdz Lähn:</i>	Wederlax	— —	
	Weckelax	— —	Weckelax Stadh
	Kymmene	— —	
	Pyttis	} Een Pastor efftersom hans Exc. greff Wrede oplätit Elimä till Kiörkoher-	den i Pyttis.
	Elimä		
	Wallkeala.		

Nyslätz Lähn.

<i>Safwolax Öfredeel:</i>	S:t Michell	— —	
	Kangasniemj	—	
	Piexemäki	— —	
	Christina	— —	
	Menduhariu	— —	vide Landzh. Bondes lista och Biskop Bångz bref.
<i>Safwolax Medledeel:</i>	Randasalmij	—	
	Jorrois	— — —	
	Läppewirda	—	
	Cuopio	— — —	
	Idensallmi	— —	
<i>Safwolax Nedredel:</i>	Säminge medh Nyslåth.		Mädan Nyslott war
	Kärimäki	— —	stadh, hade dee een godh
	Sollkawa	— —	tidh sin egen Kiörkoherde,

Pumala — — som och predikade på
 Jockas — — Slottet, för hwilket han
 åhr:n niuter 78 D. S. M.tt.
 Och synes nu wäll kunna
 tilläggias pedagogo samma-
 städes, på det då en godh
 man därtill kann antagas,
 som då och hade Slotts pre-
 dikantz lön till sin bättre
 subsistens.

18. Viborgs Domkapitels underdåniga skrifvelse af den 18 Augusti 1693.

Stoormächtigste Allernådigste Konungh.

Eders Kongl. Maj:ttz allernådigste befallningh till underdånigste och hörsambste föllje, om Sochnernes här i stiftet belägenheet, och Pastoraternes förteckningar att inkomma medh een underdånig berättelse, är här om wårt underdånigste swar, att bem:te giäll äro Först, medh dheras rätta namn, såsom dhe här blifwa bruukade, i bem:te förteckningar införde, undantagande ett Pastorat uthi Eurapää, som i förteckningen skrif:s Kifwinäll, här hoos oss kallas Kifwinäbb och någre andre uti Carelen. Dhernäst, lyda och dhe Sochnarne under samma häraden, såsom dhe äro upförde, och här uthi stiftet ligga; undantagandes Menduharju sochnen, som i anseende till öfre Hollola häradh är ingen; uthan allenast een tridie deel af sochnen Menduharju, som lyder till Safwolax; hon består af trenne Slottzlähn, nämbl. af Wijborg- Tafwastehuus- och Nyslottz lähn, så att 50 bönder äro af hwardera lähnet, och dhe tillhoopa giöra een sochn, som heeter Menduharju, hwars kyrcka står på Wijborgz lähnet; men sochnen skall lyda till Safwolax öfredeels häradh. För dhet tredie, berättas underdånigst om Annexerne, detta i synnerheet, att Lappstrand, Taipallzaari och Luumäki sochnar i lappwäsi häradh, äro Episcopi Annexer, efter Kongl. breefz lydellse; Sammaledes är Säckijärwi sochnen i Strande häradh Secundi Theologi Annexa; och Elimä, een wacker sochn, under Præposito i Pyttis. Sedan, där städer äro belägne, såsom här i Wijborg, Wäckelax, Borgo och Helsingefors, där äro sielfwa sochnerne medh städerna under ett Pastorat, ändoch där kunna någorstädes wara twänne församlingar, el:r Moderkyrc-

kior; såsom i Helsingfors och här i Wijborgh är beskaffat, der Pastores, föruthan stadzkyrckiorne, hafwa sine sochnekyrckor; Wijburgensis med staden Clostret, och Helsingforsensis Helsing sochnen och Borgåensis finska sochne kyrckian i staden: Men Wijborgske förstaden Sikanemi är med Slottett ett särdeles Pastorat.

Mörskom, som knapt kan sin siälesörjare underhålla, för den ringa och fattiga numerum Seminantium der finnes, har tillförene lydt under Perno moderkyrckian. Säminge sochn med Nyslott, äro tvänne åtskilde församlingar, doch ett Pastorat.

Fleere Annexer kunna wij ej nämna, tij dhe öfrige äro allenast små Capellegiäll i församlingarne. Sidst, kunne wij ej medh någon annan berättelse i underdånigheet weta inkomma, att flere än i förteckningen, Pastorater skola lyda under detta Wijborgske stiftet, föruthom dhe sochnarne, som äro i Kiexhollms länet belägne, och twänne Hospitaler, som ligga här i stiftet, dett Wijborgska, och dett andra i Helsingfors; såsom bijfoogade wår underdånige förteckningh utwijsar. Huru många här af skola wara regal giäld, el:r om Eders Kongl. Maj:tt will något här af ställa under Consistorij Disposition, dett lämbnes under Eders Kongl. Maj:ttz nådige behagh: bidiandes wij allerödmükeligast om Förlätellse, som på Församlingens i Wijttazari begäran, hafwa des Caplan, Sigfridum Ignatium till Pastoratet nyligen confirmerat; efter H:r Landzhöfdingen Carl Bonde, dett samma medh Rautalammi och Ithis el:r Ithima, skriftel. ställte under Consistorij förwaringh: Och wij till wår dödstund förblifwe

Eders Kongl. Maj:ttz

Wår allernådigste Konungz

Allerunderdånigste undersäter,
och trognaste förebidare

Wijborg d. 18 Augusti

Anno 1693.

Petrus Bång.

Petrus Carstenius. Heinric Winter.

Petrus Ristolius. Arvid Alopæus.

Bilaga.

*Vnderdånigh Förteckningh uppå Pastoraterne
af Wijborgs stift.*

Probsterijen — Sochnarnes namn — Capeller i Sochnarne.

	Wijborgz Sochen med staden — Cackis — Capell.
	Hospitalet Pantzarlax
<i>Domprobsterijet</i>	{ Biörkö S:n
	{ Safwitaipall S:n
	{ Menduharju S:n
	{ Joutzenus S:n
	{ Wijborgske Förstaden Sika- } ett Pastorat.
	{ niemi med Slottet
	Säckijärfwi S:n — — Secundi Theologi Annexa.
	{ Lappstrand S:n
	{ Taipallzaari S:n } Episcopi Annexer.
	{ Luumäki S:n
<i>Mähla</i>	{ Mähla S:n — — — Wallkiaijärfwi — Capell.
	{ Nykyrekia S:n — — Cuolemajärfwi-Capell.
	{ Kifwinäbb S:n
<i>Jäskis</i>	{ Jäskis S:n — — — Kirfwus-Capell
	{ Ruokolax S:n — — Rautajärfwi-Capell
	{ Pyttis S:n } Eett Pastorat.
	{ Elimä S:n } — — Anjala-Capell
<i>Pyttis</i>	{ Lappträsk S:n — Artzsiö- och Artjärfwi Ca-
	{ Kymmene S:n — — pellen
	Wallkiala S:n — —
	Wäckelax S:n mz Staden — Sippula Capell
	Wederlax S:n — —
	Borgo S:n med staden — Askola och Puckila Capel-
	Mäntzälä S:n — — len.
<i>Borgo</i>	{ Tuusby S:n — —
	{ Nurmijärfwj S:n —
	{ Mörskom S:n — —
	{ Perno S:n — — —
	{ Sibbo S:n — — — Östersundom-Capell
<i>Hellsingfors</i>	{ Hellsinge S:n med staden.
	{ Hospitalet wid Gambl. staden.

	Hollola S:n — — — Cap:n Asikala, Nastola, Hei- nola och Kerkelä.
	Lampis S:n — — Koskis-Capell.
	Hauho S:n — — — Cap:n Tuhlos och Luopiois eller Wäsicansa
<i>Hollola</i>	{ Padasjoki S:n — —
	{ Kuhmois S:n — —
	{ Iämsiöö S:n — — Corpilax Capell.
	{ Syssmäki S:n eller Syssmä — Coskipää Capell.
	{ Orimattila S:n — —
	{ Ithimä S:n, el:r Ithis.
	{ St. Mickells S:n — HirfwenSallmi Capell.
	{ Christina S:n
	{ Cangasniemi S:n
<i>St Mickells</i>	{ Pieksamä S:n
	{ Rautalammi S:n
	{ Laukas S:n — — Jyfwiskylä Capell.
	{ Zarjårfwi S:n
	{ Wijttazari S:n — — Kifwjårfwi Capell.
<i>Iokas</i>	{ Iokas S:n
	{ Iorois S:n
<i>Idensallmi</i>	{ Idensallmi S:n — — Pielawäsi Capell.
	{ Cuopio S:n
	{ Randsallmi S:n
	{ Läppäwirta S:n
<i>Randsallmi</i>	{ Sullkawa S:n
	{ Puumala S:n
	{ Säminge S:n mz Nyslott
	{ Kiärimäki S:n
<i>Pielis</i>	{ Pielisjårfwi S:n eller Liexa — Nurmis Capell.
	{ Kexhollms S:n med Stadn
	{ Pyhäjårfwi S:n — är Præpositi Annexa.
	{ Sackula S:n
	{ Rautus S:n
<i>Kexhollm</i>	{ Raisälä S:n — — Cauckola Capell
	{ Hjttoila S:n — — — Illmoila Capell
	{ Cronoborgz S:n med staden, kallas och Kurekijoki
	{ Jachimwaro S:n
	{ Sordawalla S:n mz staden
	{ Sallmis S:n

Kiexhollm

Imbilax S:n
 Pellgijärfwj S:n
 Tohmaijärfwj S:n — Mariæ Capell
 Ilomantz S:n — — Enos Capell
 Libelitz S:n — — Cawi Capell
 Kijdes S:n
 Vguniemi S:n ell:r Käsälax
 Iougio S:n ell:r Parikala.

För uthan desse Swänske och Finske Pastoraten äro och Fämb Ryske församlingar i Kiexhollms lähnet belägne, nembl:n

I Ilomantz S:n — — Suojärfwj Pastorat.
 I Sallmis S:n — — Sallmis Pastorat
 I Imbilax S:n — — Suistama Pastorat
 I Sordawalla S:n — Sordawalla Pastorat
 I Hijttola S:n — — Tiurala Pastorat.

Föruthan Små stugor, där Ryssarna hålla Gudztienst hoos Sina Förströdde Åhörare.

Att denna förteckningen ähr richtig, attestamur

Petrus Bång, Ep:s Wjlb.

Wijborg d. 18 Augusti

Petrus Carstenius. Heinricus Winter.

Anno 1693.

Petrus Ristolius. Arvid Alopæus.

19. Åho Domkapitels underdåniga skrifvelse af den 23 Augusti 1693.

Stormächtigste Allernädigste Konungh.

Den Aldrahögste förläne Eders Maj:tt krafter tröst och styrkia samt all Kongl. lychsallighet!

Eders Kongl. Maj:ts nädigste bref af den 24 Julij sidstledne, om dhe Pastorater, hwilcka Ers Kongl. Maj:tt af detta stift i nåder will hålla för regale, samt om dhem, som för sådane ej skola ansees; Så och Es Kongl. Maj:ts nädigste förordning af den 2 hujus, huru dhe som hoos Es Kongl. Maj:tt skola widh vacante Pastorater i underdånigheet föreslås först skola å nyo undergå Examen i Consistorio, hafwa wij medh underdånigst wördna undfått, och angående sielfwa Pastoraterne hafwa wij i underdånigst lydno låtit författa

hoosföliande Upsattz på alle dhe Prästgielth som äro i detta stift belägne, så att inge är uthlätne, the äre och, så wijda wij hafwa kunnat efterfråga, under sine lähn och härader satte, oansedt någre härader kunna nyligen wara förändrade, Så äro och Capellen satte under sine Moderkyrkiors Pastorater, och inge Capell för Moderkyrkiör, ej eller thesse för Capell införde; E:s Kongl. Maj:tt täcthes i nåder der wid ansee, att här i landet äro så många Capell, och dhe intet såsom annexer i Sverige till sine Moderkyrkiör när belägne, utan på 2 el: 3 ja ofta flere mihl i skogsmarcken aflägsne, så att här är ganska stort arbete både att föreesee sådane kringströdde menigheter medh gudztienst, och att hinna besökia dheras siuka etc. för hwilcken orsak det, som här äth Prästerskapet gifwes, emellan så många måst dhelas i een sochn, och alt derföre är E:s Kongl. Maj:ts nådigste resol:n af den 10 Septembr. 1690 att flere Caplans hemman i een sochn förunnnes, nödwändig och högst nyttig.

Then ganska helsosamma och nådige E:s Kongl. Maj:ts förordning, att the som begära att warda til Pastorater hoos E:s Maj:tt af oss i underdånigheet föreslagne, skole å nyo undergå ett examen i Consistorio, beprijsse wij med innerl. tacksägelse till Gudh för ett stort, och ganska högnyttigt wärk af E:s Maj:ts oförljkelige Kongl. omwårdh om Christi Kyreka i E:s Kongl. M:t:z Rijke, och skole wij med glädie i all som underdånigste lydna den noga efterkomma, såsom detta Consistorium medh oförgripel. wördna af E:s Kongl. Maj:ts nådige behag, i underdånigheet det begerte A:o 1681, och E:s Kongl. Maj:tt af den 20 Septembr. samma år ther på tå alldrånadigst stadgat, men som thet tå intet till alla lämpat war, så lærer nu thenne E:s Kongl. Maj:ts nådigste wilia skaffa een så myckit större nytta, i thy hwar och een som medh Gudz hielp och redelig intention will sökia sin befördring, icke annars kan än hålla thenna efter Gudz ordh, och een så gudel. E:s Kongl. Maj:ts försorg, rättad methode, för den ordentel. sin befördring och kallelse wäg, och således sky andre otienlige biwägar och undflychter, dem E:s Kongl. Maj:tt sielf sålunda alfwarl:n och nådel:n afskurit hafwer. Fördenskull warder, aldrånadigste Konung, denne E:s Kongl. Maj:ts nådigste befallning och nu till Prästerskapet i Stiftet notificerad, att the alla måge kunna till Gudz ähra och Församblingens tienst taga sig E:s Kongl. Maj:ts nådige behag till underdånig rättelse. Then Alzwäldige Guden styrcke E:s Kongl. Maj:tt och uppehålle kraftel:n under thes swåra bedröfwelses och regements börda, hans guddomel. Nåd fröge E:s Kongl. Maj:ts och alle des trogne Undersåtares hiertan, medh E:s

Kongl. M:ts thes höga Kongl. huses Throns och Rijkets flor och lyck-
salighet, hwilket utan återwändo önska intill sin dödztundh

Eders Kongl. Maj:ts

Aldraunderdånigste trooplicktigste
undersåtare och förebidiare

Åbo den 23 Aug:

A:o 1693.

Jo Gezelius Jf.

Jacob Flachsenius. Petrus Laurbecchius.

Joh. Flachsenius. A. Wanochius.

Daniel Hagert.

Bilaga.

*Förteckningh på dhe Pastorater i Åbo Stiff
som Kongl. Maj:tt will hafwa förklarat för re-
gale. Nembl:n.*

Åbo Lähn.

Wehmo Häradh.

- 1:o Wehmo, dijt hörer Lokalax Capell.
- 2:o Töfzala, der under lyda desze Capell Junio, Warisala och
Fagernääs.
- 3:o Nykyrkia.
- 4:o Nystadh, medh dhe Tärpare som der under äre.
- 5:o Lethala, der under ligger Hinnerjoki Capell.
- 6:o Pyhema, dijt hörer Rådais Capell.

Wirmo Häradh.

- 1:o Wirmo, der under sorterar Mietois och Hietämäki Capell.
- 2:o Kärpo, medh Capellet Hootskiär.
- 3:o Nagu.
- 4:o Siählö Hospital.
- 5:o Rimito.
- 6:o Lehmo, hwar under Askas Capell är.

Pijkie Häradh.

- 1:o Pijkie, medh Custö Capell.
- NB. 2:o S. Carins Sochn.
- 3:o Sagu, dijt lyder Karuna Capell.

4:o Pemar, der under sorterar St Jacobs Capell.

5:o Pargas.

Halicko Härad.

1:o Halicko, dijt hörer Angelniemj Capell.

2:o Kimito, hwar under Hijtts Dragzfiertz och Wästanfiärdz Capell liggia.

3:o Uskela, der under liggia Sahlo och S. Bertils Capell.

4:o Bierno, dijt lyder Förby Capell.

5:o Kijkala.

Masko Häradh.

NB. 1:o Åbo Stadz försambling.

2:o Åbo Slottz försambling.

3:o Hospitals kyrkian.

4:o Währfru Kyrkie Sochn med Patistkorp Capell.

5:o Lundo. Der under ligger Brunkala Capell.

6:o Masko. Hwar under Rusko och Kärfwis Capell sortera.

7:o Pöytis, med Yllänä och Orinpä Capell.

8:o S. Mårtens Sochn, hwar till Koskis, Karinais och Eura Capell liggia.

9:o Nousis.

10:o Nädendahls Stadh och Sochn med annexan Reeso och Merimasko Capell, som ligger i Wirmo häradh.

Biörneborgz Lähn.

Nedre Satagunda Häradh.

1:o Biörneborgz — Stadh medh annexan Ulfzby och Hwijts bofiärd Capell.

2:o Cumo. Dijt lyder Hariewalda Capell.

3:o Eufra, dijt hörer Hängelax och Paniela Capell.

4:o Euraäminne, der till ligger Lufwia Capell.

5:o Raumo Stadh medh någre Bönder omkring.

Öfre Satagunda Häradz Öfre dehl.

1:o Birkala, dijt hörer Hariu Capell.

2:o Meszuby. Dijt ligger Teisko Capell.

3:o Rouwäsi, der under sortera Wirdois Edzari och Kuru Capell.

4:o Oriwäsi.

- 5:o Cangasala, medh Capellet Cuhmalax.
- 6:o Lämpelä.
- 7:o Wesilax, hwar under Capellet Wesikansa ligger.

Öfre Satagunda Häradz Nedre dehl.

- 1. Mouhjerfwj medh Suoniemj [= Suodenniemi] Capell.
- 2. Ikalis.
- 3. Kyro.
- 4. Kareku medh Suoniemj Capell.
- 5. Tyrfwis, dijt lyder Kijka Capell.
- 6. Hwittis, der under hörer Wambula och [Kauvatsa] Capell.
- 7. Loimijoki, dijt ligger Alastaro Capell.

Åhlandh.

- 1. Sund medh Sundskiärs Capell.
- 2. Saltwijk.
- 3. Finström medh Geeta Capell.
- 4. Hammarland, dijt hörer Ekerö Capell.
- 5. Iomala.
- 6. Lemblandz S. medh Lumperlandz Capell.
- 7. Föglö, dijt ligger Kiökaras Capell.
- 8. Kumblinge, dijt hörer Brändö Capell.

Nylandh.

Raseborgz Östredehl.

- 1. Esbo.
- 2. Kyrckslätt.
- 3. Siundo.
- 4. Lojo, der under lyda Nummis och Pusula Capell.
- 5. Wichtis, dijt ligger Pahajerfwj Capell.

Raseborgz Wästredehl.

- 1. Jngo.
- 2. Karis med Snapertuna Capell.
- 3. Eknäas Stadh.
- 4. Pojo.
- 5. Carislojo dijt hörer Sammati Capell.
- 6. Tenala medh Bråmars Capell.

Tafwastehuus Lähn.

Nedre Hållåla Häradh.

1. Ianackala, dijt lyder Reesjerfwj Capell.
2. Wähnå, dijt hörer Rängå Capell.
3. Tafwastehuus — Stadh och Slott.

Öfre Sexmäki Häradh.

1. Pälckänä.

Nedre Sexmäkie Häradh.

1. Hattula medh annexan Kulsiala.
2. Säxmäki.
3. Achas.
4. Urdiala.
5. Tammela medh Capellet Iockis.
6. Sommero, dijt hörer Yllistaro Capell.

Österbotn.

Uhlaborgz lähns

Norre Fögderi.

1. Kiemj medh Terfwola och Kårkola Capell.
2. Ijä, der under Haukipuhdas Capell.
3. Uhlå — Stadh medh Capellen Mohos och Uhlå sahlo.
4. Pudasjerfwj.
5. Carlöö.
6. Limingo, dijt lyda Tyrnåwå Lumijoki och Kembele Capell.
7. Brahestad medh Sahlo och Wihandi Capell.
8. Sykajoki med Frantzila, Pawola och Pulkila Capell.

Södre Fögderi.

1. Pyhejoki, dijt lyder Pyhejärfwj och Hapajärfwj Capell.
2. Calajoki, dijt ligga Hapajärfwi, Ylivieska och Siewj Capell.
3. Lochto, der under sorterar Ylikannus Capell.
4. Kelfwio.
5. Gl. Carlby Stadh och Sochn med Erijerfwj Capell.
6. Cronoby medh Hospitalet i Kårpholm.

Kårsholms Lähn.

Norre Fögderi.

1. Pedersöhre Sochn och Iacobsstadh, hwarunder Capellet Lappjerfwj ligger.

2. Niekarlby Stadh och Sochn.
3. Lapå, dijt hörer Cuortane, Cauhawa och Härmä Capell.
4. Wörå medh Orawais Capell.
5. Stoorkyro, dijt hörer Ylistaro Capell.
6. Lillkyro.

Södre Fögderi.

1. Waza Stadh med annexan Mustasari och Qweflax Capell.
2. Maalax medh Solwo Capell.
3. Laihela.
4. Ilmoila medh Kurika och Kauhajoki Capell.
5. Nerpis, dijt hörer Korsnääs och Östermark Capell.
6. Lappfiärdh och Christinae Stadh.

Cajanaborgz Lähn.

Cajana Fögderi.

1. Paldamå.
2. Cajana Stadh.
3. Sotkamo.

Wästerbotn.

Kiemj Lappmarck.

1. Kusama medh Sådenkylä och Enari Capell.

Jo. Gezelius

Eps. Ab.

D. Hagert

Cons: Ab: Notarius.

Åbo d. 23 Aug. A:o 1693.

*Förteckningh opå dhe Pastorater, som Kongl.
Maij:tt intet will ansee för regale uti Åbo Stiff.*

Biörneborgs Lähn.

Nedre Satagunda Häradh.

1. Sastmåla.
2. Kiuhlo.
3. Säckylä.
4. Lappo.
5. Pungalaitio.

Öfre Satagunda Häradz Öfre dehl.

1. Keuru.

Nylandh.

Raseborgz Östre dehl.

1. Loppis.

Raseborgz Wästre dehl,

1. Kisko, medh Laidieke Capell.

Tafwastehuus Lähn.

Öfre Sexmäki Häradh.

1. Sahalax.
2. Längelmä medh Capellet Cuorwäsi i Åbo Lähn och Öfre Satagunda Häradz Öfre del.

Nedre Sexmäki.

1. Kalfwola.

Jö. Gezelius.

D. Hagert

Cons: Notarius.

Åbo d. 23 Aug. A:o 1693.

20. Förteckning på Pastorater och Capeller i Österbottn. Dat. d. 6 Sept. 1693.

Utgör sannolikt bilaga till en underdänig skrifvelse från Landshöfdingen i Österbotten, Friherre Gustaf Grass.

Uhlåborgs Lähn.

Norre Fögderij.

<i>Kiemi Pastorat</i>	{	Kiemi Träsk Capell der een Capellan stadigh sit- ter, och alla Sön- och Prädike dagar Gudztiensten der förrättar.
		Terfwåila Capell, der wedh bor een Capellan. Muråla Capell, betienas af ord: från Kemi.
<i>Jää Pastorat</i>	{	Haukipudas Capell der een Capellan stadig sitter och hwar Predikodagh Gudztiensten förrättas.
<i>Öfwer Jää Pastorat</i> , som och kallas Pudasierfwi.		

Uhlå Pastorat der till Uhlo Stadh och Uhlåborgz Slott, när icke Prediko dagar är hålles Bönestunder.

Uhlå-Salö Capell betienas af ordinarii från Uhlo.
Muhås Capell der 2:ne Capellāner sittia och för dess wijda begrep uthi somblige byiar stundom Gudztiensten förrättas.

Carlö Pastorat.

*Limingo Pasto-
rat* { Kembele Capell opwachtes af ordinarie från Li-
mingo.
Törnåfwä Capell, der een Capellan stadigh sitter
och alla Predikedagar Gudztiensten förrättas.
Lumioki Capell der een Capellan stadigh boor
och förrättas alla Predike dagar Gudztienst.

Sahlo Pastorat der till Braahestadz Kyrckia som hwar Prädikedagh ninter särdeles Gudztienst och hålles Bönestunder.
Wihandi Capell } Gudztienst förrättas af ordinarii
Pulkila Capell } från Sahlo.

Sikaioki Pastorat som efter Kongl. Maj:tz allernådigste resolution blef A:o 690 d. 26 Maj skild från Sahlå och een särdeles Pastorat [!] dijt förordnat.
Frantzela Capell der een Capellan stadigh boor och förrättas alla Predikedagar Gudztienst.

Södre Fögderie.

*Pyhäioki Pasto-
rat* { Åulahas Capell betienas af ordinarii från Pyhä-
ioki.
Hapaierfwi Capell der een Capellan sitter och hwar
Predikedagh Gudztiensten förrättas.
Pyhäierfwe Capell, der och een Capellan stadig
sitter och hwar Predikedagh Gudztiensten för-
rättas.

*Calaiki Pasto-
rat* { Alawieska Capell betienas af ord: från Calaioki.
Yliwieska Capell der een Capellan sitter och hål-
les hwar Predike dag Gudztienst.
Pipis[!]jerfwi Capell } betienas af ordinarii från
Reisierfwi Capell } Calaioki.
Hapaierfwe Capell der een Capellan sitter och hålles
hwar Prädike dag Gudztienst.

*Lächto Pasto-
rat* { Toholame Capell opwachtas af ordinarii ifrån
Lächto.

Kelfjä Pastorat.

Gamble Carlby Pastorat der till G. Carlby Stadz Kyrckia som hwar Predike dag niuter särdeles Gudz tienst och hålles bönestunder.

Öfwerwetill Capell der een Capellan stadig wistas och förrättas der Gudztiensten alla Prädikedagar.

Cronoby Pastorat

Terfwaierfwi Capell der een Capellan sitter och alla Prädikedagar hålles Gudztienst.

Korsholms Lähn.*Norre Fögderie.*

Pedersöre Pastorat, der till Iacobstadz Kyrckia som hwar Prädikedagh och Bönestunder niuter Gudztienst.

Lapierfwi Capell der een Capellan boor och förrättas hwar Predikedag Gudztienst.

Ny Carlby Pastorat, der till Ny Carlby Stadh som hwar Predikedag och Bönestunder niuter Gudztienst.

Munsula Capell opwachtas af ordinarii från Ny Carlby.

Lappå Pastorat

Narasluoma Capell der een Capellan sitter och förrättas hwar Predikedag Gudztienst.

Cauhaya Capell der een Capellan sitter och hwar Predikodag förrättas Gudztiensten.

Curdan [= Kuortane] Capell der och een Capellan stadig sitter och förrättar Gudztiensten hwar Predikodag.

Ahven [= Alavo] Capell betienas af ord: från Lappå, och Ilmäla.

Storkyro Pastorat

Orawais Capell der een Capellan bor och hålles hwar Predikedag Gudztienst.

*Lill Kyro Pastorat.**Södre Fögderij.*

Musta Sari Pastorat, der till Wasa Stadh som hwar Predikedag och Bönestunder niuter Gudztienst.

Qweflax Capell opwachtas af ord: från Wasa.

Malax Pastorat Solfwo Capell der een Capellan bor och hålles hwar Predike dag Gudztienst.

Laiihela Patsorat.

Ilmåla Pastorat { Kuricka Capell opwachtas af ordinarii från Jlmåla.
 Kauhaioki Capell, der een Capellan boor och hålles
 hwar Predikedag Gudztienst.

Lapfierdz Pastorat der till Christinæ Stadz Kyrckia som hwar Predikedag och Bönestund niuter Gudztienst.

Närpis Pastorat { Korsnääs Capell der een Capellan sitter och hålles
 hwar Predikedag Gudztienst.
 Östermarek Capell opwachtas af ord: från Närpis.
 Pörtom Capell opwachtas af ordinarii från Närpis.

Caianaborgs Lähn

Paldamo Pastorat

Caiana Stadh betienas af Slätz Predikanten på
 Cajanaborg.

Sotkamå Pastorat.

Datum Korsholm d. 6 Septemb. 1693.

Gustaf Grass.

Tillägg.

Följande tvenne odaterade handlingar ha antagligen utgjort bilagor till en underdånig skrifvelse från Landshöfdingen öfver Nylands och Tavastehus län af år 1690.

Förteckningh vppå alle Pastorat och Prästegjälldh uthj Nylandh och Tavastehuus Lähn, medh widh fattadt annotation, huru wijda de äre befundne effter skiedde vndersökningar i ortherne och widh handen warande Acter wara regale, eller stå vnder Församblingarnes eget Prästewahl och Consistorij Förordning.

Vnder Åbo Stifft.

Essbo — — — Regalt förmedelst Essbo reducerade Konungz gårdh,
Loijo — — — Regalt af gammalt,

- Siundo* — — — Regalt förmedelst Siundby reducerade Konungz gårdh samt och theslijkes af gammalt.
- Kyrckslätt* — — — Ingen wiss ägdt jus patronatus, vtan städze städt under Consistorij disposition.
- Jngo* — — — } Desse 3 församlingar hafwa lydt under grefwe-
- Karis* — — — } skapet hwarest grefwarne Leijonhufwud i föllie af
- Ekenäs* — — — } grefwe brefwen ägdt jus patronatus, upbygdt Eke-
- Poijo* — — — } näs och begåfwat de andra Kyrckiorna, warandes
- Kisko* — — — } och Rassborgz reducerade Konungz gårdh belägen i
- Kisko* — — — } Karis Sochn, och således regale.
- Poijo* — — — Regalt af gammalt.
- Kisko* — — — Kyrckian och Prästegården uthj Åbo Lähn, der-
före här ingen Vnderrettellsse finnes, för uthan
det att hwadh af detta Pastorat här i lähnet be-
läget är, beståår så af Frellsse som Crono.
- Tenala* — — — Regalt af gammalt.
- Caris Loiio* — — — Ingen annan Vnderrettellsse än det icke alltiidh
städt vnder Consistorij Disposition.
- Hattula* — — — Regalt af gammalt.
- Tawastehuus* — — — Regalt af gammalt.
- Wähno* — — — här uthj berettas harfwila Sätterije som ähr frällsse,
ägdt och ännu prätenderar jus patronatus,
- Janackalla* — — — Effter undersökningen berettas i forna tijder warit
regalt förmedelst Cronogrunden och Prästeböhet.
- Kalfwola* — — — Nyligen uthkommet een dehl af Hattula och een
deel af Säxmäkie, hwilka begge äre regale.
- Loppis* — — — Vthgått ifrån Janackala som är befunnit hafwa
warit regalt, derföre och detta synes böra wara
regalt, fastän Prästawahlet stadt een tijdh bort
åth under Consistorij disposition. Grunden och Präste-
böhet Crono.
- Wichtis* — — — Effter Vndersökningen regalt och vthgånget ifrån
Loiio och Essbo Sochn.
- Vrdiala* — — — Vthgått ifrån Säxmäkie som är regalt.
- Säxmäkie* — — — af gammalt regalt.
- Achas* — — — Vthgått ifrån Säxmäkie regale gieldh.
- Sahalax* — — — Vthgått ifrån Pällkänä och städt uthj Saris och
hapaniemj gårdars possessorers disposition och
Prästawahl, såsom der uthj ägande jus patronatus
hwilka begge nu äre under Cronan och Rusthåldh.

- Tammela* — — af gammalt Regalt.
- Sommero* — — Består af Tammela och Loijo regale giældens vthtagne byar, men finnes ingen wijdare Vnderrettellsse.
- Pällckänä* — — Regalt förmedelst Ekholtz och Birekholtz därstädes reducerade Sätterijer Myttelä och Kandokylä hwilka ägdt jus patronat:
- Längelmä* — — Altijdh städt under Församlingens Prästwahl och Consistorij förordningh.

Vnder Wijborgz Stifft.

- Borgo* — — — Ähr gammalt regalt giell.
- Perno* — — — Sammaledes Regalt efter vndersökningen i orthen och nu warande pastor sitter der medh Kongl. Majj:tz Fullmacht.
- Mörskom* — — Vthgådt ifrån Perno Kyrkiogiell och såsom det är regalt, hålles och detta af lijka beskaffenheet sedan och Mörskom Sätterije uppå hwars ägor det är upbygdt och Kyrkian medh åthskilligt begåfwadt reducerat, och derföre i föllie af Kongl. Majj:tz bref jus patronatus Kongl. Majj:t tillfaller.
- Mänsälä* — — Denne Församlingen såsom uthgången af Borgo, Hällola och Janackalla S:r hwilka äre regale, så och af reducerade godzet Mäntzälä mäst begåfwat så till grunden som byggnaden, så synes det och wara regalt.
- Sibbo* — — — Berettas uthj vndersökningen wara Regalt och heela församlingen mäst Crone och nu reducerat.
- Tuusby* — — — Vthgådt ifrån Hellsing och Sibbo S:r och som de äre regale hålles detta derföre äfuenså, så och i anseende till Crono grunden som ock Prästebohlet.
- Nurmijerfwj* — Vthgådt ifrån Hellsing Kyrkiogiell som är regalt, Conseqventer äfven detta så och grunden och Prästebohlet af Crono ägor och Numlax Sätterije som jus patronatus prætenderat hafwer, är nu lijftijdz godz, och således reduction vnderkastadt och står vnder Kongl. Majj:tz frije disposition.

Hellsingfårs }
Stadh medh Hellsing Sochn — } Af gammalt Regalt.

Hållola — — — Äfwen så af gammalt ett regalt Kyrckiogielldh.
Orimattila — — — Vthgådt ifrån Hållola och dy hålles iembwål för regalt, grunden och Prästebohlet iembwål Crono, sampt och Koiskala reducerade Sätterijer och Kongl. Disposition uthj Prästewahlet här sammastädes.

Jtimä — — — Om detta finnes ingen annan vnderrättellsse, än församblingen icke hafft Prästewahlet.

Syssmä — — — Om detta finnes ingen annan vnderrättellsse, än icke församblingen hafft Prästewahlet.

Hauho — — — Regalthwar till det efter inkommen Ransakning widh Richzdagen i Sahl. H:r Biskoppen Nycopensis tijdh skall vppå hans Kongl. Maj:tz nådige befallningh wara vpfordt, Så är och i denna församblingh Sarviala [=Sairiala] reducerade Konungzgårdh belägen.

Lampis — — — Förmedelst Kongl. disposition Kyrckioheerden insatt, och således regalt.

Padasjocki — — — Förmedelst Nystellä gårdh som nu besittes vnder Lijftijdh skall H:r Öfwersten Arfvedh Horn mäst hafft att seija uthj Kyrckioheerde wahlet och præ-tenderat jus patronatus, grunden Crone, så och Kongl. M:t disponerat om Cuhmois som är vthgådt från Padasjocki.

Cuhmois — — — Vthgådt af Padasjocki och sedan Aderkassarne förmedelst det reducerade Päijälä Sätterijet och Frelset ägt derstädes jus patronatus och Kongl. Maj:t nu förordnat dijt denne Pastoren.

Jämsä — — — Förmedelst Witickala Sätterij som Tauberne ägdt der uthi församblingen, och förähringar till Kyrckian af dem och Tisenhausen som och ägdt Frellsegodz dersammastädes, hafwa de præ-tenderat jus patronatus i denne Församblingen, och hafft mäst att säija i Prästewahlet, efter vdersökningen i orthen; men nu äre be:de godz reducerade, hwar-före och som Kyrkiogrunden tillijka medh Prästegården äre Crone, Synes detta efter Kongl. Maj:tz Nådige bref af d. 28 Majj 1684 och Kyrcko-ordningen böra ansees för regalt.

- Rautalambj* — { Desse tree Sochnars Kyrckior ähre fuller upbygde
på Crone grundh, och erhållet af Konungarne
Laukas — — { Prästebohl; dock berettas alltjdh stådt vnder Con-
sistorij disposition och Församblingarnes eget Präste-
Wjytasari — — { wahl.
Sarierfwj — — Såsom efter inkommen Ransakningh Frelsseman
Jacob Hindersson ägdt intet allenast heela för-
samblingen, uthan och Kyrckian bygd på hans
grundh, derföre hans efterkommande och så all-
tjdh ägdt jus patronatus därstädes, uthj huilkens
Rätt Kongl. Maj:t nu hafwer trätt förmedelst
Kreutzarnes byte och gravationer, hwar igenom
alle godzen äre kombne under Cronan altså skat-
tas det och för wara regalt.
- Lappträsk* — — Såsom Kyrckian och största deelen af Sochn lyda
till Wijborgz Lähn, så kan här ifrån intet gifwas
annan vnderrettelsse, än det att de ifrån detta
Lähnet der till hörande byar ähre tagne ifrån
Perno och Hällola Sochnar, hwilka befinnas wara
regale.

Förteckning vppå de Pastorater utj Nylandh och
Tafwastehuus lähn som hafwa annexer och Cappel
under sig medh deras nampn widfattadhe.

Nembl:n:

Borgo Lähn

Hellssingfors Stadh hafwer Helsing Sochen till annex och ett
Cappell med Sibbo pastorat benembt Östersundom, dijt
någre byar af hwardera Pastoratet gå till Kjörckia, och
Gudztienssten dersammastädes underhålles af Prästerne
utj ber:de Pastorat till hwar sin hellgdag.

Borgo Stadh medh Borgo Sochen hafwer een ModerKjörckia
till samman som in i Staden är belägen och där under
twenne Cappell Askola och Puckila benembde.

Öfre Hällola Härad.

Hällola Moderkjörckia hafwer en annex Assickala wid nampn
sampt Heinola Nastola och Kerkola Cappell, dett första
efter Jordeböckren j Assickalla Sochen, det andra i
Nyby, och det 3:e i Tennilä socknar.

Syssme hafwer ett Cappell Kåskipå benembdt.

Lappträsk Moderkyrkia som utj Wijborgz lähn är belägen
hafwer ett Cappell i detta häradet benembdt Artziöö.

Nedre Hållola Härad.

Hauho Moderkyrkia hafwer een annex nembl. Tuulos Soc-
hen och ett Cappell benembdt Lupiois.

Lampis Moderkyrkia hafwer ett Cappell wid Nampn Kåskis
i Tennila S. efter Jordeboken

Janakala hafwer Hausjerfwj Cappell.

Wähno hafwer Rengo S:n till annex.

Öfre Sexmekie Härad.

Iembsä Moderkyrkia hafwer ett nyss upsatt Cappell i Corpi-
lax.

Laukas hafwer Iyfwaskyllä Cappell under sig.

Wjrtasari hafwer ett Cappell i Kiwijerfwj.

Nedre Sexmekie Härad.

Hattula hafwer Kullsiala i öfre Sexmekie häradh till annex.

Achas Moderkyrkia hafwer Kyllmekoskj Cappell.

Tammela hafwer Bertula, Humpila samt Iockiois fierdingz
Cappell.

Sommerö Kyrkia hafwer Sommarnäs Cappell.

Raszborgz Östre dehl.

Loijo Moderkyrkia hafwer twenne Cappell under sigh be-
nembde Nummis och Pusula.

Wichtis hafwer Pahajerfwj Cappell.

Raszborgz Wästre dehl.

Karis Kyrkia hafwer Snapertuna till Cappell.

Poijo hafwer ett Capell eller dertill inrettadt byggning på
Leikisvald i Skiähren.

Karis Loijo hafwer Sammatj Cappell.

Tenala hafwer Wester Cappell utj Skiähren.

VI.

Hofrättsrådet Samuel Magnus Ehrenmalms Berättelse om Ålandh. *)

Från Upsala Universitets Bibliothek, S. 171. — Förf., yngste son till landshöfdingen öfver Åbo och Björneborgs län Lars Johan Ehrenmalm, föddes 1732, utnämndes 1759 till häradshöfding på Åland, blef 1762 assessor i Åbo hofrätt och 1765 hofrättsråd derstädes, från hvilket embete han tog afsked 1770, † på Åland 1814.

Åland består af flere Öar, och gräntsar, med sin wästra sida, till den arm af Östersjön, som sträcker sig till Bottniska wiken, och är från dess yttersta skärgård, som kallas Signils skär, 4 mihl till Swenska wallen, eller Grisselhamns PostContoir.

På Östra sidan skiljer åter Siön Skifte Åland från Finska landet, uppå thet trångaste stället en half Swänsk mihl; på norra sidan är Bottniska wiken, och på den södra Östersjön, i början af Finska wiken.

Den delen af desse Öar, som kallas fasta Åland, utgör en Land sträcka ifrån nordwäst til Sydost, eller från Geta bergen, i Finströms Soken, til Granboda by i Lemlands socken, af 5 1/2 mihl i längden, och i bredden, ifrån Sydwest, til Nord Ost, eller ifrån Torpby i Hammarlands Soken til Longbergs Öda by i Saltwicks socken, 4 mihl.

Fasta Landet innehåller 6 Socknar, och moder Kyrkor, samt 4 Capeller, hwaraf 3:ne likwäl äro genom wattudrag skilde från upsocknarne.

*) Till berättelsen äro bifogade fyra tabeller:

Lit. A. Spannemåls Inkomst och Afgång i Åland.

Lit. B. Ålands Handels Balance.

Lit. C. Ett hemmans årliga inkomst och utgift i Åland uträknat efter Totale summan af hemman, åkerjord, export, import, Folcknummer och utskylder.

Lit. D. Summariskt Extract öfwer Kongl. Majts och Kronans Inkomster af Åland samt hwad theraf till åtskillige staters aflöningar åtgått år 1780.

Öarne bestå af 2:ne Socknar, Föglö och Kumlinge, samt 3 Capeller.

Uppå fasta Landet äro 3:ne Kungsgårdar, Castellholm, Haga, och Grelshby, tilsammans $10\frac{5}{12}$ mantahl, 5 Säterier, $6\frac{3}{4}$ Frälsehemman, $13\frac{1}{4}$ mantahl, och hela Åland sammantagit $721\frac{1}{2}$ Krono och Skatte, alt gammalt mantahl; hwilka sistnämde i Iordeboks och mantahls räntor tillförene utgiort 7372 Riksdaler, 4 sk., 6 runst.

Castellholms Slott, som af Birger Jarl den yngre skal wåra upbyggt, består nu utom krono Magazin huset, af förfallna murar, och ruiner. Man- och Ladugården är på ett annat ställe å nyo anlagd af nu warande innehafwaren, för några år sedan, och har en ganska wacker situation.

Intill 1634, och efter Konung Gustav Adolphs död, då Åland underlades Åbo Höfdingedöme, styrdes det af egen Ståthållare, den sista Stellan Mörner. Uti äldre tider under förläning til enskilte, sidsta Ifvar Flemming, hwars förläning genom Konung Gustav den I:tes bref, dat: Upsala d. 19 Mart: 1537 blifwit återkalladt, så wida samma län ej kunde umbäras från Stockholms Slott.

1561 förläntes Castellholm, med Åland, åter Konung Gustaf den I:tes gemål, Drottning Catharina, och utbyttes 1603, emot Drottningeholm.

1671 war Konung Carl d. 11 med Drottningen, 2:ne Printsesor och häfstat, på Elgjagt i Åland.

1680 blef Åland ytterligare förlänt Konung Carl d. 11:tes Gemål, Drottning Ulrica Eleonora.

Ingen stad är å detta land. Konung Gustaf d. I:tes efterlämnade Gemål, Drottning Catharina, skall warit sinnad wid Flaka by anlägga en stad, som också är det lämpeligaste stället på fasta landet.

Konung Gustaf d: III har, i grund af Riksens Ständers underdåniga tillstyrkande, faststält, at en Kiöping borde inrättas.

Sedan år 1762 hålles årlig marknad wid Jomala by.

Af ålder har Åland warit en Kungs Park och diurgård för Elgar, men sedan desse högdiur genom förra ryska invasion blifwit förstörde, så är Åland, genom resolution på allmogens enskilte beswär wid 1762 års Riksdag, stäld i likhet med de öfrige finske Provincier.

1717 blef en Freds Congresse emellan Swänska och Ryska Plenipotentiaire Ministrarne, Baron Görtz och Gref Osterman, i Löff

by på Åland, hållen; de afgiorde Freds wilkoren uphörde likwäl med Konung Carl d: 12:tes död.

Ingen annan militairisk Troupe, finnes på Åland, än 186 ordinarie Båtsmän, hwilka med fördubblingen utgör ett antal af 279 man, som i orten ej hafwa hwarken öfwer eller under befäl.

Staten består utom Prästerskapet, och en Schola, af en Härads-höfdinge, Kronofogde, Krono- och Jägeri betiening, en Lands Fält-skär, och nu genom Kongl. Maj:ts egen nådiga wårdnad, sedan förläddt år, en Provincial Medicus.

Genom the i sednare 40 år förrättade ref- och skattläggningar, är landet ifrån 721 $\frac{1}{2}$ mantal, Krono och Skatte, förmedlat till 455 $\frac{91}{100}$ mantahl, och ifrån 7372 Rksd: 4 Sk. 6 runst:, til 5247 Rd. 22 Sk: 7 runst: ränta; hwarigenom Kongl. Maj:ts och Kronan således förloradt 255 $\frac{43}{100}$ mantal, samt 2124 Rd: 29 Sk: 11 runst: Jordeboks och mantahls ränta.

Näringsfången bestå i åkerbruk, fiske, ladugårds skötsel och wed försälgnig til Stockholm.

Inga bergwärk. Ett silfwer malmstrek, på ett litet skär i Saltwiks sockn, ådren löper intill sjöstranden, så swag och liten, och grufwan så wattusiuk, att den af fordna arbetare måst öfwer gifwas.

Årliga utsädet i hela Åland är 3777 Tr 21 kp:r geometriska; Kongl. gårdar, Säterier, Frälse och Prästegårdar inberäknade.

Enligt detta årets mantahls längd består folknummern af 11302 personer, hwaraf 6051 äro mantalsskrifne och fullårige.

Uppå hwart arbetsfört el: mantalskrifwit hjon blifwer således 20 kpr: årligt utsäde, om 4 dubbelt ängsland deremot tages, som på denna ort lär wara den ungefärliga förhållningen, så har hwart mantalsskrifwit hjon årligen att skiörda och bärga 3 Tr 4 Kp:rs land, och således mindre än i England, hwaräst på hwar mantalsskrefwen person räknas 3 $\frac{1}{4}$ Tunnas jord i årlig bärgning.

Fisket och skogen, jämte allmogens seglations frihet, ärsätter dock till fullo denna brist.

Åkerbruket har i sednare år ansenligt tiltagit och i samma mohn i förbättring ökt sig, som fisket förswunnit, hwilket likwäl i fordna tider warit detta lands hufwud närings fång.

Ängsskötselen idkas i allmänhet här, som af allmogen annorstädes i riket; de mångfaldiga gräs sorter och växter, som pryda ängarne, och det kraftiga betet utmärker, at jorden är god och frugt-bärande; den kan utan hjelp af främmande höslag drifwas genom odling och bruk til bästa wäxt.

Folkets mer än wanliga muntra och glättoga lynne skulle ej eller göra ett sådant företagande swårt, blott de med seglation och fiske, ej wore så mycket sysselsatte.

Ladugårds skötselen idkas i Åland bättre och med mer sparsamhet, än på de flästa orter i riket.

5 Chefferier, af ägta och utwalddt färslag, och et litet Stuterie af en Hingst och 8 stod.

Skogarne bestå af gran och tall, något biörk och ahl. På detta land finnes ock alla wilda träslag, som i Sverige och Finland fås, utom Bokträd; hwilket bewisar ortens lyckeliga natur och egenskap.

4 Enbladiga husbehofs Sägqvarnar, en enda skattlagd. Wattumiölgvarnar äro här ej, utom några små squaltor. Wäderqvarnar brukas allmänt, nästan af hwar åbo.

Med ungefärlig 80 skutor emellan 40 och 50 famnars drägt på klink bygde, utom åtskillige kajut Båtar drifwer allmogen sin handel på Stockholm, och låta äfwen fragta sina fartyg til att föra wed och bräder från Biörneborg, och Nyländska skärgården.

Med båtar kan ibland något utbyte af salt fisk emot spannemål i Finland och wid Mälaren skie.

Exporten från Åland bestå uti wed, strömming, salt och Torr fisk, ost, smör, ull, själsäck och hudar, sjöfogel, fläder, farsel och ägg, några få loo-, räf- och utterskin, salt kiött, kreatur, hästar, får, höö, Kronans afrads-, och tionde spannemål, som årligen till Helsingfors transporterats, sällan någon annan spannemål.

Fragter från Biörneborg och Nyländska skärgården, Båtlega och skiutsningar för resande, påstwägen, gör också någon inkomst.

Importer äro spannemål, Salt, Tobak, brännvin, hästar från Finland, Tiära, lin, hampa, lärn, stål, spik, silkesdukar, Bommulls [tyger] och lärfter, yllekläden, winer, specerier, färgor, krut, bly, något Apotques waror. Spannemål gör en betydlig del som af uträckningen
Lit: A: bestyrkes.

Lit: B: utwisar Handels Balancen, Landets årliga inkomst, och utgift, samlad af närmaste underrättelser som af en Private, utan Embetes myndighet, kunnat fås.

Theraf finnes att när spannemåhls införselen ej är större, än säden som han altid och i bästa årswäxt nödwändigt måste wara, så är årliga öfwerwigten ändå ej mer än 11508 Rd. 36 sk. 7 r:st och således flere goda år fordras, att ersätta ett års förlust. Om ej landet, genom ytterligare upodlingar och åkerbrukets utwidgande, kan hjelpas,

så är fara wärdt, att allmän fattigdom wid första misswäxt år förestår; helst denna öfwerwigt ej tillfaller andra af allmogen, än dem, som hafwa stor skog och dräktiga fisken, hwilket Lit: O: bestyrcker.

Hela landets Export och Import är deruti delt efter mantahlen, på hwart och ett hemman särskilt, och för öfrigt alla de utgifter observerade, som följa hwar hemmans boo åt.

Årliga utsädet öfwer hela landet 3777 T:r 21 kpr.

Kungsgårdar, Säterier, Frälse, Krono, och Skatte mantal sammanlagne giöra 484. När de delas på hela folcknummern, som består af 11302 personer, så blifwer på hwart och ett mantal 23 och $\frac{1}{2}$ person att föda. Om på hwar person öfwer hufwud ej räknas mer än 1 T:a 24 kpr årligen, som i anseende til mindre åtgång för barn och ålderstegna i det närmaste kan bära sig, helst ärter och jordfrugt ej kommit i räkning, så medtager folckets föda, på 2887 T:r 14 k:r när, hela årswäxten, efter 6:te kornet räknadt.

Utaf landets Import är ej annat fört på allmogens eller hemmans åboens räkning, än hwad som hörer till theras näringsfång, rätta och wanliga lefnadssätt.

Ej eller är Kyrko- Prästegårds- och wägo byggnader i räkningen uptagne, som med allmogens egne dagswärcken utgiöras, men räntedagswärcken, som efter markgång liquideras och äro en stadgad årlig utskyld, måste hafwa i utbetalning sitt rum.

Hemmanens olika godhet och tillhörigheter gör att denna Calcule ej kan inträffa på hwar och ett särskilt, i synnerhet hwad fiske och skog angår, det har ej eller warit afsigten, utan blott att wisa tillståndet i det hela, och deraf finnes att om ej seglations friheten skulle öka inwånarens inkomst, så kunde större delen hemman, ehuru de niutit förmedling, ej bära sina utgifter, utan nödwändigt råka i bästa årswäxt i skuld, endera hos Kronan eller Private, och att alt hwad allmogen utgifwer i rätttegångs kostnader och extra utgifter, som ej här kunnat uptagas, men torde likwäl wara af betydighet, störter dem i fattigdom, och med det samma gör Kongl. Maj:ts och Kronans förlust.

Af Lit: D. finnes att Kongl. Maj:ts och Kronans inkomst och rena behållning af Åland är 13156 Rd. 19 sk: 3 r:st.

Näppeligen lär uti hela Kongl: Maj:ts rike någon Province finnas, som i jämförelse af storlek och upodlad jord med denna ön gifwer slik afkomst, och knapt nog ett så muntert rörigt och willigt folk. Det ock att Transporten är wig och lätt, gör att utskylden

utan twång går ut, ehuru den medtager större delen af landets behållning och öfwerwigt i bästa år.

Mäntro man härifrån likwähl ej kunde leda en allmän beskattnings principe i riket. Jag tror att sedan hwad til utsäde, folcks och kreaturs föda af ett mantahl jord, efter orternas olika frugtbarhet och växt, afgår, så skulle det i ond och god tid kunna bära sig, om åboen til sitt folcks löningar och Stadsmanna warors kiöp behåller 2:ne delar af spannemål och Victualie, som kan försäljas, men af Salt fisk, som i anseende til not, salt, båtar, käril och folk fordra större kostnad, $\frac{3}{4}$:de delar och resten blifwa Kronans ränta; [af] wed, som i anseende til fragt och försel är kostsam, torde och $\frac{1}{2}$ i ränta wara nog; seglations friheten torde och kunna komma i beräkning; bewillning på hemman och jord borde då förswinna och blott angå dem som på landet wistas och ej äro jordbrukare, ofredstider undantagne.

I samma mohn som folcknummern tiltager, är att förmoda, det Landtmanna rörelsen utwidgar sig af sig sielf, och således [borde] denna Principe ej hindra, utan snarare bidraga til folckökningen och upodlingar, i synnerhet då en sådan ränta förbindes wid wiss besittnings tid, som i det minsta bör wara 25 år utan förhöjning.

På säkra grunder torde också härwid kunna föreskrifwas, så att egennyttn wid application häraf i det närmaste kunde förekommas, åtminstone ej lända Kongl: Maj:t och Kronan til skada. Som till exempel, om sedan nogaste beskrifning om hwars och en orts årliga utsäde, öfriga rörelse och folcknummer, blifwit utgifwen, hufwud summan för hela orten determinerades i persedlar, efter Jordeboks vaerdie, grundade i ortens rätta afkastning. Den summan skulle sedermera på hemmanen reparteras, efter hwart och ett hemmans godhet, och inga andra skattläggnings män, än Landshöfdingen eller thess ombud, Landtmätare, Kronofogde och Härads Bokhållare. Möieligheten häraf, sedan refning å all kronans jord föregått, föreställer jag mig att thenna berättelse om Åland kan gifwa anledning til.

Wid Jordeboks förändringen i Åland bör räntorne utsättas i sådana waror, som till Kongl. håfhållningen och Slots staten äro nödwändiga, och nu annorstädes köpas, efter hwart och ett hemmans natur och egenskap. Hwad landet producerar finnes af denna berättelse.

Castelholm d. 28 Aprill 1781.

Sam. Ehrenmalm.

